

Incepit testamentum nouum
et primo matheus.

ECCL
SO. Te
stamento
reter a
moaliza
tis figu
ris q̄s de
diuersis
libris ex

traxi. testat ad hystorias euāgeli
cam manus mittere. vt iuxta mo
rem solitum aliquas hystorias et
parabolās excepēdo illas possim
ad mores hominū applicare. Quā
uis enī non sum dignus corrigi;
calcianti saluatoris soluere. nec
facta aut dicta eius que in euā
geliis scrabuntur tangere. spero
tamen q̄ ipse qui se ab emortis
la tangi p̄mitit non indignabi
tur si me peccatorē et indignum
simplici corde inter publicanos ad
se appropinquantem vident. vt
saltem vestimentorū eius fimbri
am tangam. vt cum ipsam tetige
ro saluus fiam Euāgeliū ergo
mathei primo deo opitulāte per
currā. deinde in alij euāgelijs
que a matheo posita non fuerunt
fuis capitulis superaddam.

Incepit euāgeliū mathei. **A**
Capitulum primum

OVm na
tus ess̄
ilhesus i
bethle
e; iude
stella o
tinuo
appar
it que

magos ab oriente in iudeā ad pu
erum adorandum adduxit. Ista
enī stella regem iudeorum natu
ostendit. et eos usq; ad domicili
uz antecessit. que super locū ubi
erat puer immobilis diu stetit.
quā vidētes magi gauſi fūt. a hu
iis signo edocti domū itrauerūt
et puerū cū maria matre ei⁹ iue
nerūt. a aptis thesaurs suis sibi
aurum thus et mirrā humilit ob
tulerūt. **M**ora. **I**sti magi qui
erāt gētiles valde remoti a iheru
salē signat peccōres q̄ lōge venien
tes cē noscūtur. **S**tella ista bonū
platū vel p̄dicatore signat q̄ exē
plis suis a doctrinis aliū illustrat
Ista ergo stella. i. p̄dicatoꝝ debet
in oriēte id est in statu virtutum
lucere. magos. i. p̄dicatoꝝ et
simplices ad ilhesum per fidem et
penitentiaz adducere. iter salutis
p̄dicando eis ostendere. et eos
per bō opera et exempla ad ilhesū
credeō p̄cedē. ad quē cū p̄ deuo
tiōem et v̄ite p̄fectiōez attigerit
super locū p̄ p̄seueratiā dēt stare
nec idē p̄ icōstātiā mouēri dices cū
helia. in. Regū. xviii. Viuit dñs
in aspectu cui⁹ sto. Scare enī dēt
corā domino vt in se sit bonus fir
m⁹ stabilis. ante dare vero debet
alios vt sit ill⁹ virtualit exēplatus

A i

Ma
Hes

Iosue. iiiij. Sa r̄idotes p̄gebāt an
te populum. Que si fecerit. vidē
tes eum gaudio magno poterūt
gaudere. q̄a reuera gaudiū mag
nū est ſecularibus et ſubditis ſtel
lam ſtantem id est bonū prelatuz
vel priorem videre. Sic enim ip̄i
magi id est ſimplices et peccatores
tali ſtella illuminat doctrinaliter
anſeducti in bethleem. que eſt do
mus pañis id est in eccliam per
penitentiam remiēt. a domuz co
ſcientie per contritioneſ intrateſ
illum qui eſt p̄ amis vite ſez puerz
iheſum cum maria matre per gra
tiam inuenient. et autum dilecti
diſ caritatue. mirrā mortificatio
niſ carniſ. th̄ deuotioñis oratioñis
ſibi offeret et ſic ductu ſtelle boni
ſiuent. Aſpectus em̄ bone ſtelle an
tecedetis. bone persone via; vi
tutum exemplarior ostendentes
ſolz intuentes reverare. et eos ad
ſaluatorēm iheſum ſpūalit intro
ducre et ſaluare. ideo bene dicē
Gēn. xvi. Suspice celos et numē
ra ſtellas. **H** **V**l dic q̄ puer
iheſus ſignat puritatem innoceſ
tie. quē maria id eſt amara gene
rat penitentia. ergo qui iſtum pu
erum. conscientie puritatem iue
nire deſideat. neceſſe eſt q̄ ad ſtel
lam. ad deum et ad sanctos per
deuotioñe vel bonorū exēplorum
imitationem aspiciat. et q̄ post
ea; ſequatur virtualiter. Sic em̄
cū maria. cum penitentia puerum
iheſuz qui interpretatur ſaluator
. puritate innocentie. et ſalutem
anime replet. et tua ſpūalia mu
nera que premiſi eidem offeret a
cocedes. iheſus em̄ ſiue maria nō

inuenitur. q̄ ſal⁹ ſiue penitentia nō
habet. ps. Inuenit eū i tra deserta
in loco horroñ. ac. **C**
Hodiēs herodes cristi i beth
leem eſte natū. ip̄m ſtatim
p̄dere ap̄oit. et ideo ip̄u velle ad
orare diſimulans magos illuc cau
te mihi. et ad ip̄u adice precepit
Ite inquit interrogate diligenter
de puer. et cū inuenientis temu
ciate mihi ut veniens adorez euz.
Ipsos tamē angelus ammonuit
ne ad eundem redeant. et ad regi
onem ſuā p alia; viā vadat. Qua
pter herodes pueros occidit et i
ter ip̄os xp̄m ſe occidē credidit
Mor. **S**ic vero si herodes rex im
pius. dyabolus nos fraudulēter
incitat. ut peccāto ad eū veniaq̄
et ut puerū iheſum aufeāt. et ip̄z
eiusq̄ deuotioñe i noſtris cordib⁹
intermitat et occidat. illud debet
ſuope p̄cauere et ad imitatioñe ei⁹
nullaten⁹ allētire. ſi poti⁹ p alia;
viā q̄ ip̄e ſuggeat ſc; p viā v̄tutū
et nō vitiorū ad regionē nr̄az ſez
padyſu remiē. Qui em̄ ad regionē
padyſi cupit ire. nūq̄ dēt ad hēo
de dyaboli ſeuemē. nec ei⁹ malis
opib⁹ obedie. nec p viā quā ip̄e
ſuggerit procedere vel trāſire. di
cens ill⁹. m̄. **N**eque. vi. Nō ē hec
via nec ē hec ciuitas. quiymo ali
am viā ſez iuſticie misericordie et
penitentie debet querere. et eam
ſequi et tenere. iuxta illud. **P**la.
xx. Hec via abulate in ea nō de
cletis ex ea neq̄ ad dexterā neq̄
ad ſinistrā. **D** **V**l dic gene
raliteſ q̄ illi qui per unam viam
ad bethleem domuz pañis id ē ad
eccliam vel ad cratū remiēt

pēc aliam cēuertintur · quia qui
cum humilitate īgreditūr cū ho
nore cēuertitur · et econuerso q̄ ī
greditur cui superbia symonia et
violētia cēuertitur ī regione; fu
num cū ignomia et penuria · in
Reg. xii. Non cēuertenis per vi
a qua venisti Vtile ē ergo vt ad
cristum · ad ecclesiā de statu hu
ius mundi cum humilitate pēte
ria et iusticia veniamus · vt ad re
gionē nostrā padifum cū glori
a redramus · q̄ q̄ nūc diuitias et
mūdi gloria; ā plectūtur paupes
et viles finalē cēuertetur **¶** **E**
Vel allega exēpliātēr quomodo
herodes id est mali sub specie boi
scilicet adoratiōnis id est honoris
exhibendi solent viam et modum
occidendi puerum · īnocentes q̄
rēte · quorum malitiām qui ppen
dit debet exēmplo magorum illu
dere et sic nequicie ministeriū nō
p̄berē · k dissimulādo a rēcedēdo ali
bi declinare · **I**stud potissime dñi
boni familiās malorū p̄ncipū
facē · q̄ quando magistrū eorum
volentes puerū id est simplices
inferos; predando occidē · si co
mittat eis qđ īquirant̄tra eos
vt occasiōe accepta s̄b specie ado
ratiōnis · sub specie iusticie ipsos
ledant dīcentes eis · **I**te et iterro
gate diligenter de pucō · de rusti
co · et ego veniens adorē eūz · t.
occidam eum vel spoliem · ip̄si p̄
certo debent potius p̄ alia viā p̄ce
dē · et seruitū eius dimittere · q̄
fuis īiquitatibz op̄e daē · **N**ūeri
xvi. Rēcede de tabernaculis hoi
num impioz; ne īuioluamm cū

eis **¶** **F** **V**el allega quando imq̄
non possunt aliquē; p̄ticulariter
rangē vel ledē · solent contra om
nes sibi s̄bitos seuire · vt possint
inter alios contra tales īsurgere
Sicut patet de p̄cipibz q̄ statu
ta geneālia faciūt · vt s̄b illis ecclā
sticos quos palā nō audēt p̄seq̄
cōp̄rehendant **¶** **G**

Angel⁹ sc̄is q̄ herodes esset
quesitus puerū ihesū ad p
ātīeduz eum · monuit ioseph · vt
puerum et matrem accipiens fi
gēt ī egyptum · vt sic puerū il
lesū de herodis manibz custodiēt
Mor. **S**ic vere cū herodes dyabo
l⁹ q̄ īterp̄tatur · gloriās ī pellibz
· caro q̄ ī pulchritudine pellis
gloriatur · nobis continue mitatur
subtrahere · et ī nobis occidē pu
erū nostrū ihesum id est cristū
qui nobiscum per gratiā habitat
vel puerū id est conscientiē et ī
nocentiē puritatem · statim debet
ad mōitionem angeli id est boni
et angelici predicatoris vel plati ī
egyptum · que tenebre et agustia
īnterpretatur id est ī tenebras hu
miliationis et contritiois refugē
cum ipso puerū m̄rem eius · p̄i
tentiam strahere · et sic eū ne no
biscū peat poterimus cōseruare
Exo. n. **A**ccep̄te puerū et nutri eū
ac. **S**i em̄ puer ille ī egypto · ī te
nebris et agustia contritiois et
humilitatis teneatur · t maria ma
ter eius id est penitētia amara · s
castitas continentia eidem adiun
gatur tunc a nobis tutissime pre
seruatur · nec per herodez dyabolū
vel carnē subrip̄t a necat · **P**saye
xii. **E**rat altare domini ī egypto
2 11

Vel dic q̄ cristi id est cristi gra-
tia non potest diu seruari nisi ma-
tre eius id est mariam per devo-
tionem homo stu deat amplexari.

Vel dic q̄ puer ihesus a iu-
dea persequitur a tñ i egypto set-
uatur. potest interpretari q̄ xpc
ab illis qui sunt in terra israhel. i.
in ecclesia v̄l religionē p̄ diuersa
vitia persequitur et fugatur. et
tamen ab illis qui sunt in egypto
i. in mundo per devotionem colit.
Quia pro certo plures sunt hodi-
e. quos cristus habet persecuto-
res in ecclesia q̄ in mundo certe-
pibus. et ideo iam videtur ab illa
terra israhel id est ab ecclesia et
ecclesiasticis recedē. et i egypto i.
inter laycos habitacē. **Iohā. viii.**
Ihesus abscondit se et exiuit de to-
pla.

Vm ioseph diu stetisset in e-
gypto dictū ē sibi p̄ ageluz
q̄ puerū et mēz ei⁹ capet et in e-
raz israhel reuteret. qd utiq̄ sta-
tim fecit. et in nazaret habitauit

Mora. **S**ic vē ioseph. i. hō q̄ est i
egypto sc̄ i tenebris et agustis
peccatorū. dēt puerū xp̄m et mēz
ei⁹. i. puritatē et peccatiā assumē
et in terrā isrl. i. in statum gratie
pperare. et in nazaret que inter-
pretatur flos sanctitas cōsecratio
et vncio vel virgultum manē.
et ibi istū puerū et mēz ei⁹ cū di-
ligētia custodiē. i. in flore mūdicie
in sciate iusticie. i. virgulto reli-
giomis. i. cōsecratio de uotionis.
i. vunctione cōpassionis dēt iste pu-
er seruari. **I**n nazaret em̄ potest
aliqd boni esse. sicut dicitur. **Io-**
p̄mo. **V**n illud luce. i. **M**issus ē

angelus gabriel a deo in ciuitate
nazaret.

Capitulum secundum **II**

Habimes anq̄ legatus
baptizasse v̄l predicas
se introducē tanq̄ vox
clamantis i deserto ha-
bēns vestimentum de pilis came-
lorū. et zonam pelliciam circa lū-
bos suis. et cibis ei⁹ erat locuste
et mel silvestre. quib⁹ premissis
fit mentio quomodo baptizauit. et
quomodo vementes ad se duē ce-
prehēbat. et quo dē terroē mor-
tis et iudicii mentionē faciebat.
Geminina iquit vīpatū iam secu-
ris ad radicem arboris posita est
ac. Et sicut dicitur. **Luce. iij.** Oēs
ad penitentiam inuitabat dicens
facite dignos fructus penitentie.
math. in. **M**or. **I**sta possunt ap-
plicari. q̄ predicator prius debet
facere q̄ doceat. q̄ reueā anq̄ io-
hānes. i. aliquis hō p̄sumat fieri p̄-
dicator aut aliorū argutor a rep̄-
hēso et cuātus vel baptizator plāt⁹
dēt in deserto penitentie sedere et
ibi per contritionē clamaē et plā-
gete. pilos cameloris. i. exēpla sa-
ctorum induete. **Z**onam pellicē
que fit de corio mortuo. i. mortis
memoriaz accipe. **E**t renes. i. om-
nes carnales voluptates restrigē
et acīgē. **L**otistas q̄ saltat ad ate-
ria comedē. i. mūdi contēptū et
affem̄ supiorū habē. **E**t mel silve-
stre. i. deuotiōis dulcedimez degu-
stace. **E**t tunc pro certo cum oia
ista fecerit. ipse poterit p̄dicare.
baptizacē et ablucē. et de morte et

iudicio peccatoribus minas dare
An enim detet habere vitam quam doc-
trinam; et prius detet viam veri-
tatis et salutis exemplariter ostendere quam ipse presumat virtus alter
predicare. Quia secundum gregorium. Cu-
ius vita despicitur testatur ut ei p-
dicatio contempnatur. **H**

I Nter cetera que predicat iohannes ipse manifestatur reprehendere
quodammodo qui de semine abrahae se
esse gloriabatur et in hoc nobilio-
res se esse opinabatur. sicut patrum
Johannem. Vbi ipi dicebat Semine
abrahae sumus et nemini seruumus
omnes. Vnde ipse redarguit eos
dicens. ne velitis dicere itra vos
patrem habemus abraham. potes-
t est enim deus de lapidibus istis
fuscatate filios abrahae. **J**

M oira. Sic reueata quida sunt quae
vitram modum gloriantur in gene-
re suo. et quanto fuit genere nobiliores
tanto se reputant meliores. et tanto
se credunt dignitates et benefici-
a habendi digniores. Et hinc per
to stulti sunt. quia sicut videamus
dominus de lapidibus id est de ru-
sticis et de peccatis malis. quando
que filios abrahae. sufficietes et dignas
personas fuscitat. et eos ad he-
reditatem dignitatem et promotionem
aliquoties exaltat. **P** Suscitas
de terra in opere. Sicut ad litteram vi-
demus in ecclesia. ubi dominus quis illuz ad
altiora puerit qui de viliori et hu-
miliiori sapientia descendit. similius vi-
demus inter rusticos quemadmodum me-
liores sunt elevati inter alios. Quia
breuiter spiritus ubi vult spirat et
quocumque vult moribus et scientias
dotat. dignitatibus et diuitiis di-

cat. et sic lapides in filios abrahae
mutat. sicut ad litteram in apostolis
apparuit. quos dominus non ex nobili-
bus et sapientibus sed magis ex eu-
sticis et simplicibus elegit. **C**o-
... **V**idete fratres vocacionem vestram
qua non multi sapientes secundum
carnem. non multi potentes. non multe
nobiles sed quod stulta sunt mundi e-
legit deus ut confundat sapientes et
infirma mundi elegit deus ut confun-
dat fortia. **C** **I**sta allega-
do diversis hominibus generibus quae
de rusticitate ad nobilitatem et de
statu humili ad magnam secundum dig-
nitatem transiunt. sicut patet de mil-
itis nobilibus regibus quorum ortus
ab humili plebe processit. **E**cclesiastes
nisi. De carceri egreditur quis ad
regnum. **D** **V**el dic quae ista fue-
runt dicta contra iudeos qui in se-
mine abrahae gloriabantur. et gen-
tiles ab hominibus. et tamen ipi
lapides insensibiles scilicet gentiles si-
li abrahae facti sunt. inquit ad
fides christiana sunt conuersi. ip-
si vero qui per filium abrahae fuerint
scilicet iudei per obstinationem in lapi-
des sunt conuersi. cor enim eorum indu-
atum est quasi lapis. **L**ob. xlvi
Non enim ones qui ex israelite sunt
huius sunt israelite. neque qui semen
sunt abrahae oes filii. ad ho. ix. **E**

Iohanne passim baptisante in
iordanem. cum christus ad eum baptizandus
venisset. ipse iohannes tagi timuit
dicens. Ego a te debeo baptizari et
tu venis ad me. Super ipsum enim
columbam descendenter vidit. et vo-
cem patris ipsum vocantem filium
audiuit. Ihesus vero quam
uis esset sanctior iohanne: ab ipso

A **m**

baptismum non recusat. si potius humiliter sibi dixit. Sime inquit sic enim de te nos implete ocz iusticiam. ¶ Ora ¶ Illud potest allegari quando iohannes id est platus quod vacat ad alios baptizandos et mundicandos videt aliquos ihesum venientem ad se. i. quoniam videt se habere aliquem subditum meliorem se et sanctiorem. de quo certus est quod ipse est filius dei per imitationem et per columba. spus factus ipsum visitat per gratiae infusionem ipsu[m] proculdubio debet reuerent[er] tractare. et se reputare idignum ipsu[m] tagere vel corrigere baptizare seu sacramenta eccl[esi]e sibi ministrare. Ipse tamen ihesus. subditus optime cuius sit dignus in scientiis et genere et potentia clarus. iohanni id est prelato quantum modo se debet subicere. et ab illo que pertinet ad ablutionem vitiorum sine arrogatione et vetecundia acceperare. ut sic possit alijs imperfectiorib[us] exemplum virtutis et humilitatis dare. Eccl. in. Quarto altior es humilitate in omnibus. Quod tamen est contra malos platos qui non reverenter nec suportant bonos scientificos et nobiles subditos. si potius ipsos habent exosos. Et contra stupidos et scientificos a nobiles modernos subditos. qui de dignantur platis ignobilibus et sufficientibus obediens. Iphis non solent subesse litigiosae et rigorose solent eis respondere dicentes illud. Exo. in. Quis te constituit iudicem et priapem super nos.

¶ Capitulum tertium.

Onmilie[us] a spiritu sancto ductus fuisse in desertum a. xl. diebus ieui nasset. statim affuit dyabolus. qui ipsu[m] de tribus temptauit Et sibi peccatum gule obiecit dicens. Dic ut lapides isti paes sint. peccatum auaricie dicens. Nec dominus tibi dabo. peccatum supbi[us] vel in manis glorie. dices mitte te deorsum quod non offendes. eo quod angelii in manibus portabunt te. que Christus refutauit et temptationem triplicem superauit. ut h[ab]etur. Math. x. ¶ Ora ¶ Sic quoniam aliquis homo a spiritu sancto ducitur in desertum. in penitentie vel religionis statu ubi ieumio et abstinentie se debet dicat. statim adest dyabolus qui ipsu[m] violenter iuadit. et ea principalia via videlicet auaritia gula et ianem gloriam eidem ostendit. Suggestum est talibus quod panes et cibos accipiant. et lapides id est duritiam et difficultatem abstinentie in panes id est in ciborum voluptatem conuertat dicens illud. in. Regum xix. Come[de] et bibe grandis enim restat tibi via. Ac si diceret complexio tua est debilis. et tempus vite tue erit longum et sic fatuum est abstinerere. a bonum est comedere et forte esse. Suggestum estiam auaritia ostendit enim homini in cogitatione regna mundi et gloriam eorum. diuitias et prosperitate secularium dicens ei. Si cades adoraueris me id est si suggestioni mee consenseris et m[od]um cupiens. a tuo proposito resiliens. et ad seculum redieris hec oia tibi dabo. diuitias facias et temporaliter promoueb[us]. dices illud.

Psaie. xl. *Dabo tibi tēsauros
absconditos archana secrētorū
Sed quid p̄ certo quādo v̄ idet q̄
nec gula nec auaritia ip̄sum p̄t v̄
terē. statuit sup̄a p̄inaculū teim
pli. eleuāt eū ī mente sua. facit q̄
se ip̄sum lassitum et magnuz esti
met et de virab⁹ suis p̄fumat sibi
dicens *Si filius dei es ac̄. id ē sibi
fuggerat vt aggrediatur difficulti
a. et ultra vices suas pieculis et
temptationibus se exponat. a q̄
in manutentia dei et angelorū
confidat. Ac si diceret sanctus es
filius dei es. non em̄ fūcūbis in
temptatione. q̄ angeli domini te su
stinebunt. n̄ deus te cadere non p
mittit. sic ergo ad presumendum
de se et ad maniter gloriandū ip̄z
inuitat. vt sic eūm in peccatum
deiciat et p̄sternat. videtur em̄ si
bi dicere ill⁹. *Corintio. xviii.*
*Fidelis de⁹ qui non pacietur vo
temptari sup̄a illud qđ potestis.
sed faciet cū temptatione p̄uenī.
et breuiter illi qui sunt in deserto
a religione. a dyabolo diuersimo
de temptantur et qñ vno peccato
vinci nequeunt. altero temptantur
Ieo bñ dicit. Eccii. *Fili accēdes
ad seruitutem dei. sta in iusticia et
timore. et p̄para aiam tuā ad tem
ptationem. *Quia isti temptatur con
tra votū castitatis de gula. contra
votū paupertatis de auaritia. con
tra votū humilitatis et obediētie
de p̄suptiōne et supbia. p̄p. xxx.*
*Per tria mōueā terra. Sed reueā
iste delēt sagaciter respōdere. Co
tra gulā. q̄ nō in solo pane viuit
homo. sed potius in omni vlo dei
n̄ q̄ religiosus plus delēt appetē*****

abum sp̄uale q̄ corpalem. *Contra
adorationem et oſenſum auaricie
quā fuggerat debet respondere. q̄
dominus est adoādus et non dy
abolus. q̄ sibi est ſeruendum nō
māmonte. Contra conſenſum ina
nis glorie a p̄ſuptiōis debet respō
dere. q̄ de⁹ non est temptandus ſ
timendus. et non est p̄p̄ns viri
bus confidendum. ſed potius hui
litter incedendū. *Sic em̄ iſtam tra
plice temptationem poterit eva
dere. et tria hōſtis iacula non tie
re. Tūc de ipso verificabitur qđ
de cristo ſubiungitur. q̄ vi deliqz
dyaboli ip̄fuz relinquet. nec eū
amplius temptare preſume t. an
geli vero ſibi adh̄erebunt qui ſibi
spiritualiter ministrabunt. *Quia
quando quis temptationem dyab
oli ſupat. ab ipso in pace dimitti
tur et ab angelis custoditur. p̄s.*
Angelis ſuis mādauit de te. ¶ b
*Vel dic q̄ cristus non inuenit
temptatus. q̄dui fuerat cum apo
ſtolis ſed ſolum dum eāt ſolitari
us in deserto. In quo potest nota
ri q̄ i ſocietate et cōmunitate vi
uunt minores temptationes ſenti
unt minor iq̄ periculo cōſiſtunt.
q̄ qui ſolitarii eſſe volunt vel in
ſingularitate vite et morū cōſiſtūt
Ecclesia. nn. *Ve ſoli. Quia ſicut
dicit. ſeneca Oia mala docuit ſolū
tudo. Qđ potissime verum eſt de ſo
litudine spirituali. quando homo
caret caritatua ſocietate et manz
in ſolitudine peccati. ſegregatus
a dei et ſanctarū virtutū et hōno
rū apū cōmunitate. ¶ C ¶ Vl̄ dic q̄
dyaboli temptauerat p̄mu adam de
tab⁹ de gula. ſcq̄ de eſu pom. de****

A nn

avaritia supple scientie · scientes
inque bonum et malum · de iam

gloria · neqqꝫ inqꝫ moriemini sed
entis sicut dñ · In qua qdem t̄p
tatione triplex qz adam fuit vicit
cōgruū fuit qz scd9 adam eisdem
temptatur · in quibꝫ ipse dyā
tolus ipsum non vincet · s̄ poti
us vincetur · ut sic scz t̄plex ca
sus primi hominis per tripliē re
sistentiam scđi hominis sanetur

Td **V**el dic qz tūc dyabol⁹ homi
nem fortius impedit · qn̄ ipſuz ab
ipso fugere et ad desertum penitē
tie trāsiē cernit · Tēptationes tūc
fortiores iſurgūt · qn̄ homines ip
ſas amplius euadere sperant et q
runt Laban em̄ tūc iacob persecu
tus est · quādo illū ab ipo fugē p
pendit · Pharaon tūc populū isrl̄ a
triū psequitur · qn̄ eum audit de
ſuo domino ſacrificaturū in deser
to recedē · Quiqz reges tūc gaba
onitas ipuguāt qn̄ audiūt iplos
cū filiis isrl̄ ſeſeatos fuſſe · Sodo
mite tūc ad hōſtiū loth pulsat qn̄
āgelos hōſpitio recepat · Heretri
ces ad ſalomonē venient · qn̄ fa
piētā a domino fuſtepat · Demoi
acus filius tūc a demōe graui⁹ al
lidit · quādo ſanād⁹ corā domino
appiquat · vt dicit · **M**ath · xviii ·
Sic vero pharaon · dyabol⁹ · labā
. mūdus · quīqz reges · quīqz
ſenſus · ſodomit⁹ et meretrices · .
male cogitatiōes · ſolēt hominez
graui⁹ muadē · quādo itēdit ſe a
viths ſepare et desertū penitētie i
trae · āgelū · . cniſtū ſeauz halere ·
et filiis isrl̄ · . ſāctis ſe cōfederare ·
vn̄ dyabol⁹ videtur dicē ill⁹ · **m̄**
Reg · in · **O**hab recessit a me · **vxi**

metū ſtrā eū in prelio ac.

Sandreas in nauicula erāt · a
retia ſua p pīſcando i mate mitte
bant · quoſ ad ſe ihesuſ continuo
voauit · et pīſcatores hominū id
eſt predicatorēs fecit · Venite iqt
poſt me faciaz vos fieri pīſcatores
hominū · a statim teſtis retibꝫ
huiſ ſecuti ſunt eum · pīdens ve
ro vidit alios duos frātēs ſc̄ ſia
tobum et iohannem · qui vna cu
patre retia reficiebant · q vocati
statim ſecuti ſunt eum · et teſtis
retibꝫ et pē poſt eū abiecut · **T**

Mora **S**ic vero qui in nauicula
mūdi fluctuofi ſtantes · retia cu
piditatis a mūdi facultates poſſi
dēt · quādoqz a teſto ſpūaliter p
iſpirationez · n vocaliter p ſcap
tura et pōicatiōez · realiter p bono
rū exēpla et correſtōez et t̄bulati
onē vocat · et ad statim ſalutis reli
gionis ſpūalit̄ inuitat · q p certo
ſentiūt nauē fluct⁹ · . mūdam ſta
tus · et retia cupiditatuz · . mala
rū cōplacētiarum et diuitiarū · pa
tre · . ſonez affectionē carnaliū a
miciariū debēt dimittē · et xp̄ p
imitationē ſequi · et p lō opazz
ate · inſra · vni · **M**agister ſequar
te quo cūqz ieris ·

Capitulum quartum **A**

Ideas ihesuſ turbas af
cendit in montem · et
cum ſedifſet docebat di
ſcipulos · ſic dicit · **Q**a
v · **M**ora **I**n quo notatur q
ille qui alios vult doce · det ebas

mundi negotiorum & el malorum cogitationum fugeret, montem contemplationis et vite perfectionis ascenderet, & ibi in tranquillitate animi sedere et quiescere, et sic per dicendo alios poterit docere. Psa. xl. Super montem excelsum ascere de qui euangelizas. B

Hec precepit dominus si quis eum aduersario per viam vadat, ante omnia pacem cum eo facete studeat, ne forte ipsum iudici tradat qui ministro eum committat qui eum in carcere statim mittat. Mora. Sic vere cum nos in via huius vite habeamus unum fortis aduersarum scilicet proprie conscientie remor sum, quod non cessat nos impugnare et invidere, necesse est ut quodcumksumus in via presenti ipsum pacificemus, et quod omnem peccati offendiculum amonentes tranquillitatem illius seruemus. ps. Rogate que ad pacem sunt ihesualem. Ab quoquin si tempus huius vite transeat ille aduersarius noster iudica christo in morte et in iudicio nos accusabit et tradet, quod dyabolo ministro nos committet, ipse vero in infernali carcere nos recludet. D

Omnibus precepit quod si oculus dexter alicuius vel manus dextra scandalizat eum statim der oculum eruere et manum abscedere, melius enim est ut ait quod unum membrum peat quod totum corpus eius in infernum descendat sicut. Mar. x. Oculus, manus, pes scandalizantes eici iubentur, quia melius est cecum clauduz et manum id est cum vno oculo pede

manu in regnum celorum igrandi quod duos oculos manus et pedes habentes in iehennam ignis immitti. Matheo. xxviii. Mora. Tamen spiritualiter loquendo in scriptura per oculos intelligitur discretio l' subtilis cognitio, per pedes affectio, per manus operatio. Constat ergo quod quodcumque homo habet utrumque duplikatum, et in utroque genere dexterum possidet et sinistrum. Vomo enim quodcumque duos habet oculos discretionis vel cognitiois, scilicet dexterum qui videt spiritualia et de fide et scripturam cogitat, et sinistrum qui se occupat circa temporalia, habet etiam duos pedes scilicet duo genera affectionum, quedam scilicet dexterum, hic est affectio et amor que habemus ad bonos, quendam sinistrum, hic est amor quem habemus ad malos. Qand similiter habemus duas scilicet dexteram id est opera perfectionis et spiritualia, et sinistram id est in perfectionis et terrestria et activa. Veruptamen sic est quod in istis omnibus illa que meliora esse videtur quandcum scandalizant nos. Oculus enim dexter id est subtilitas sensus et cognitio quam habemus erga fidem et scripturam scandalizat nos quod in fide dubitamus, et quod per minimas subtilitates nos in magis arduis quod decet inimicorum tunc enim possumus dicere illis. Tre. iii. Oculus meus depeccatus est aiam meam, pes autem non dexter nos scandalizat quod affectus quod habemus ad bonos et maxime ad carnalis aitos occasionem peccandi administrat. Qand vero dextera dicit nos scandalizare, quando

A v

contingit de nostris arduis et p̄fē
ctis opib⁹ nos supbie. et cor no
strum per inanem gloriam eleuaē
Ista ergo est veritas q̄ si talia no
stra bona opera nobis scandala pa
rent antedicta · ipsa debemus ab
scere · a potius a talibus cessare ·
q̄ pro eisdem periculo subiacere
Tutius enim est cū simistro oculo
ma nu pede id est cū ipfctioni di
scetio ne opatione et affectio se
saluaē · q̄ magis ardua aggredi
et ibi scandalum et piculum rep
sice · **M**eli⁹ est vitam actiūā tenēc
et solam scientiā simplicem scie.
q̄ circa magis ardua deficere a p
ice · vñ · **E**ccl. iij. **A**ltioā te ne que
sieras · **T**alis ergo oculus dexter
. talis scrupulosa subtilitas · a ta
lis manus · talis bona opacō de
qua nascitur glorie vanitas debz
āputari et emitti et simplicitas fre
quētari · **D** **V**el dic q̄ pes sig
nat corporis vagacōez man⁹ · malā
opacōez · oculus mala intētionez ·
que reuera q̄ scandalizat et offen
dicidum mortis eterne p̄parant ·
ideo sunt abiciēda a nob̄ et cū dili
gētia āputtanda **D**e · ca. vi. a. vñ
nichil ponō q̄ q̄uis fiat ibi meti
o de multis maternis moralib⁹ · ex
posito tamen et moralitas p̄ se pa
tet · **I**n sexto em̄ · ca. fit metiō de
ypocritis p̄lixē orantib⁹ et ieūnā
tibus · de oculo simplici · de duob⁹
domini · et de sollicitudine abiciē
da · **I**n septimo vero de duplice ac
toce · duplice via · duplice domo ·
Sed quia non est presētis operis
omnia saluatoris verba exponē ·
sed solum circa aliquarum figura
rum et parabolaz certe infida

te · ideo transē o sup̄a dicta

Capitulum quintūm. **T**a

Quoniam dominus descendēs
de mōte quēdam lepro
sum sanasset · p̄cepit si
bi nē cuiq̄ diceret se sa
natum · voluit tam q̄ sacerdotib⁹
se ostenderet et mun⁹ i lege ordi
natū offereat · sicut dicit **M**at.
vñ · **M**or. **S**ic reueā q̄n aliq̄s
leprosus · i. p̄cōr a domino per con
tritionē sanatur · et ad deum oc
culte conuertitur · et a leprea vitio
eū purgatūr summe p̄hibetur si
bi nē gratiam sibi factam publi
ce per iactantiam dicat · sed poti⁹
sacerdotib⁹ · i. viris prudentibus q̄
ad melius ip̄m p̄mouē nouerint
p̄ confessionē vñ cōsilij petitiōez ostē
dar et dicat munus q̄ satisfactōis
offerat et impendat · **H**reuitor il
lud est verum q̄ sacerdotibus nō
alns id est prudentib⁹ et viris bo
nis nō fatuis se debet homo osteni
dē · et secreta sua et cōsilia reuelā
re puerioruz vice simo quinto ·
Causam tracta cum amico tuo ·
et secretum extraneo nō reuelēs
Vel dic qui faciunt virtū
tes et mirabilia · nō debent laudes
hominiū querere · sed potius pe
tere ne ipsorū bona opera in pub
licū p̄ueiat · **V**el dic q̄ q̄ dat bene
ficium alteri nō dēt procrastinare &
volūtarie et libēter qd̄ petit statiz
dāc · Volo inq̄t mūdate · q̄ sicut
dictūr secūdo · **C**orinthozum no
no · **V**ylarem datorēm diligēt de
us · **V**el dic q̄ lepros⁹ significat ge
nus humanum lepra ydolatrie a

viti orum infectum. quem xp̄e de
mōto parady si descendēs ip̄a; car
nem sumēdo personalē tāngens. i
campo huius mūdi cuāuit. et cui
tatis padisi ingressum q̄ sibi erat
interdictus. restituta mūdicia re
staurauit. **V**l̄ dic q̄ tūc le p̄sus. i.
peccator sanatur. quādo a cristo. i.
a deo vel a prelato p̄ monitione
et correctionē seu p̄ tribulationē
tangitur et palpatur. **Lob.** xix.
Man⁹ domini tetigit me. **V**l̄ dic
q̄ iste tactus signat diuinā inspi
rationem.

Capitulum sextum

¶ 2

De fit mentio q̄ domi
nus humilitate et fidez
centurionis seu reguli
cuius filius infirmaba
tur capharnaum. qui cristo dixe
rat. domine puer me⁹ iacet in do
mo paliticus a male torquet. s̄ nō
sum dign⁹ ut intres s̄b teatū me
um. s̄ tm̄ dic verbo et sanabitur
puer me⁹ admirās discipulis se
quētibus se dixit. Amēn dico vob
nō iuēni tātā fide in isrl. Dico em̄
vob q̄ mlti q̄ vement ab oriente
et occidente recubent cū abraham
ysaac et iacob in regno celorū. fi
li āt regni eiciēt in tenebras exte
nōes. Puer ergo in illa hoā fuit sa
nat⁹. et a febre eadē hoā q̄ tūc eāt
septia libeat⁹. sic hic. **M**at. vñ. et
Iohn. dicit. Idūto q̄ mathe⁹ vo
cat istū puerū iohaēs filiū. lucas
āt fūi. **L**uce. vñ. **M**or. **I**sta pos
sunt allegari q̄ q̄ fidehēt credūt et
humilitē p̄tūt faciliē obtinēt a do

mīno q̄s reqrūt. **M**ath. vñ. Peti
te et accipietis. **I**sta que fecit cen
tūro qui erat de capharnaū genti
lis respectu israhelitarū faciūt ho
die layci seculares respectu ecclē
siasticorū. **H**odie em̄ vix iuēni
tanta fides in isrl sicut in caphar
naū. i. in ecclēsia vel religione. si
cut in seculo v̄l in mūdo. q̄ meli
ores sunt hodie in multis layci q̄
clericī. seculaēs q̄ ecclē rectores.
subditī q̄ prelati. **E**t ideo finalitē
de partibus mundi remotis id est
de statu seculari multi ad parady
sum vement. et cum abrahā ysa
ac et iacob id est cum sanctis et
patriarchis in paradyso recubēt.
illi qui regnū huius spirituales fi
li debuerant esse religiosi et cleri
ci. in tenebras extēiores scilicet
infernales eiciēnt et ibidez suc
cumbent. **E**t ita fit q̄ deus de la
pidibus filios suscitet abrahā. fili
os vero israhel in carcēibus etor
nis re ligat atq̄ dampnat. **I**deo
crustus de filiis suis id est virus ec
clesiasticis videtur conqueri. di
cens illud **P**saie primo. **F**ilios e
nutriūt et exaltaūt. ipsi autē spre
uerunt me. sequitur **V**e semini
nequam populo graui. **V**el dic q̄ gētiles sunt re
moti seu extranei. qui cum abra
ham ysaac et iacob. i. cum sanctis
fuis ad fidem ecclēsie et ad padys
si gloriam sunt admissi. filii vero
regnī fuerunt iudei qui a regno
christi scilicet a fide ecclēsia et pača
sunt exclusi. quia sicut dicitur **L**u
ce primo. Deposuit potentes de se
de et exaltauit humiles. **V**el
dic q̄ iste puer peccatorez signat

qui dicitur puer ratione ignoran-
tie. sedens in domo ratione pigra-
tie. palitius propter honorum opū
imbecillitatem. male tortus per in-
uidie pertueritatem. qui tamen
septima hora id est pro septem sacra-
menta. vel septem donis spiritus
sancti creature. et a febribus peccati
dina gratia liberatur. et tunc ille bene
dicitur puer Christus recuperata purita-
tis. seruus propter humilitatem. filius Christus
cavitate. Math. ix. Vic ē filius me-
us dilectus?

Sicut simonis quod magnis fe-
bribus tenebat tunc tempore est cu-
rata. quoniam Christus sibi dixit quod sufficeret a
pro sibi et aliis ministraret. **Ora**
In hoc potest notari quod febris ma-
latum capiscitur et affectionum
hominis dimittit. quoniam ad imministran-
dum et obsequendum diligenter labora-
dum intendit et corpore negligenter
excudit et contempnit. bene et ego di-
citur. n. Thimo. n. Tu vero vigi-
la in omnibus labora ministerium im-
plete.

Hec metus fit de duobus sequi-
volentibus salvatorem. cuius
propter ebas trans fratrem secundum esse vo-
luit. Quidam scriba non volebat Christum
sequebatur dices. magis ego sequar
te quocumque ieris. Sed Christus quodam
modo istum repulit et paupertate suâ
sibi retulit dices. Vulpes foueas
habet. et volucres celi nidos. filii
ut hominis non habet ubi caput
suum reclinat. ac si dicat. caue ne
sequaris me si diuicias quis. quia
cum pauperrimi ipsas habere necesse non
poteris a debabis. Alius autem cum insta-
tia volebat a Christo legi. et quicquidcum
preferret licetia sepieliendi prius suum

nequaquam a Christo sibi licetia concessa
exitit. si potius dixit sibi sequere
me. et dimittit mortuos sepelire
mortuos suis. Ille ergo qui se in-
gerebat repellitur. ille qui dilati-
one in petit vocatur et impellitur

Ora Nota ergo quod ad sequen-
tium custos in his scilicet que ad
statum ecclesie pertinent et prela-
tionis. illi qui seingerunt non voti
sicut ambitioni faciunt. delent res
pui et repellunt. illi qui se reputant
indignos et illius non ambirent.
sed circa patrem sepieliendus id est
circa operam pietatis in seculo et in sta-
tu subiectiomis vivere querunt. ad
Christum et ad gradum ecclesiasticum
si sit necesse debent cum violentia pro-
trahi et impelli. et a sepultura patrum
id est a curia secularibus depelli.
Quod etiam Christus continue ad litteras
facit. quod scribas et sapientes ultra
seingerentes et offerentes et am-
bitutes quicunque repellit. simplices ve-
ro de quibus mentio non fiebat
ad dignitates occulte protrahit et
impellit. sicut in electionibus vide-
mus continere euemire. quia nemo
assumit sibi honores. sed qui voca-
tus est a deo tanquam aaron. **Hebre-**
v. **E** **V**nde ista de destinatio-
nem dina quod solum nolentes a tem-
nentes solet ad se trahere. quod
vero volentes et appetentes vi-
detur aliquoties refutare. quod sicut
dicit apostolus. **Hoc. ix.** Non est volen-
tis neque curritis. si misericordia dei est
F **V**nde dic quod ex istis verbis Christi vi-
detur ortus ille modus. quod in profes-
sione religiosorum seruat. Quia il-
lis quod Christus sequitur vel cupiunt
et in religione profiteri volunt.

debent exposi religionis difficulta-
tes. et debent instrui ad dimitten-
dum parentum carnalium. i. homi-
num secularium societas. **Vulpes**
dicat prelatus foueas habent. ac
si dicet vulpes villoso et grossi vel-
leris. i. diuites auai vulpini et ma-
litiosi in isto seculo foueas. i. tre-
nas habitationes possidet. **Volu-**
ces celi. i. superbi et ambitiosi mi-
dos altaris et dignitatum tenent
Filius vero hominis. i. ille qui vult
esse religiosus bonus dei imitator
et filius. non debet ista querere.
habere appurum. sed se ipsum potius
ab omni rerum prosperitate abdi-
cate. nichil ergo in hoc mundo appurum
querere vel habere. ubi ad littera
caput valeat inclinare. dices cujus
apostolo illud ad hebreos. xii. No
habemus hic ciuitatem manet enim
sed futuram inquiramus. Sibi de-
bet dici quod de patre suo. i. de paren-
tela sua carnab cura non habeat.
sed potius mortuos peccatores se
pelice in vita; alios mortuos dimic-
tat. et ad sequendus dominus di-
ligenter intendat. ut de ipso et si
bi similibus posset dici. **Math.** nro.
Helictis rebus et patre secuti sunt
dominum.

Ascendente domino in nau-
culam secuti sunt eum disci-
puli eius. et ecce ventus magnus
factus est in mari ita ut nauicula
opice fluctibus. ipse vero dormi-
ebat. Et accesserunt ad eum discipuli
eius. et suscitauerunt eum dicentes. do-
mine salua nos sumus. qui iace-
pas eos dixit. quae timidi etis
modice fidei. et surge nra impauit
vetus et mar. et statim tranquil-

itas magna secuta est. ita ut mi-
rarent astantes et dicerent **Quis**
est hic. quod veti et mac obi diuit ei. ut
habet **Math.** vni. et simile **Lu.** vni
Mora. **I**sta possunt allegari. quod
dato quod dominus sit personaliter et
spiritualiter in nauicula. i. ecclesia vel
collegio. nichilominus sepe fit quod
venia tribulationum ibi taliter sus-
citantur. quod fluctibus miseratur
et molestiarum per vitia et infor-
tuia fere submergitur et cassatur
Dominus enim ihesus quodocunque vi-
detur dormire inquietum solet auxili-
um suum dissimulare. ut ad ipsius in-
usandum possit illos qui in tribu-
latione et temptatione sunt amare.
Gaudet enim deus videns tribula-
tos ad se frequentiter recurrit et ip-
sos fortiter et patienter tribulatio-
nes sustinere. **Sicut** legitur de be-
ato anthomio. quod liberatus graui-
a dyabolo. cum dicet xpo sibi appa-
renti domine ubi eras quoniam male tra-
ctabar. et respondit sibi dominus
tecum eram. sed quod de patientia tua
valde gaudebas. ideo uiuare nole-
bas. dormiebat ergo ihesus. **Jone**
primo. Jonas autem dormiebat so-
pore graui. cum nauis piculum pa-
teretur. **V**eruptam cum ad eum de uo-
te recurreret. et a sopno dissimulati-
onis sue deuotis precibus excitat. tunc
statim solet adec. et vetis temptati-
onis et tribulacionum quod apostoli non seui-
at ipsac. et sic nauicule. i. aie tem-
pate per psalmum ecce tribulata transi-
litatem pacem excitat restituit.
qua non iuocatus amodo suscep-
ti permisit dominus enim ut com-
misi quoniam precibus non exortatus dormit. quod
si exortatus fuerit stati surgit. **ps.**

Ecclat⁹ ē tāng⁹ dōmīnēs dñs⁹. **D**uo demōnac̄ accesserūt cri-
sto de naiūcūla exēunti. et
quāuis marcus & lucas nō ponat
mīsi vniū. tamē ibi ī veritāto
duo fuerunt & sed quia vnuis erat
nobīlīor ideo aliis subtīctur. **I**sti
ergo demōnac̄ sicut dicitur hīc ī
monumentis manebant. seu ei
am mīmis erant. ita q̄ iuxta eos
nulli transīc tūtē audēbat. **M**ar
ci. v. additur q̄ ille demōnac̄ de
quid mentionem facit dīe et nocte
ī monumentis et mōtib⁹ cāt.
neq̄ cathēmīs neq̄ vīnculīs tene
ti poterat. ymīmo vīncula dīcūm
pebat et clamās se lapidib⁹ con
cidebat. **E**t sicut. **L**uce. vī. sī iun
gitur. iste vestimento nō idueba
tur. nec ī domo mātere volebat.
sed ruptis vīnculīs ī desertum a
demōnib⁹ agebatur. **E**t non mi
rū q̄ apud euz vna legio demōnū
moābat. legio vēo atīnet. sex mi
lia sexcentū sexaginta sex. **I**ste
ergo demōnac̄ occurrēns xp̄o
per hēc verba clamabat. quid mi
chi et tibi ihesu fili dāuid. q̄tē rem
sti ante tempus torquē nos. **T**
Ora. **P**er tales demōnac̄
possum⁹ intelligere pccōres & ob
statiōs. qui sēmp solēt ihesu filio
dei id est deo v̄l bono plato superi
ori ocurrēre. et sibi per īobedi
entiam et rēbellem discordiā obui
are. **G**en. xvi. **M**an⁹ eius cōtra
ōnes sicut patet de mal⁹ obstatiō
sboitis religiosis. **I**sti em̄ sunt m
i mis seuī per crudelitātē. ita q̄ vix
audēt aliq̄ appiquāc̄ eis. v̄l secū
cōtrahē societas. mī. **H**eg. xxv.
Nā ip̄e fili⁹ ē bēhal̄ ita vt nēo au

deat sibi loq̄. **N**ō etiāz de balliūis
et exactorib⁹ potest dici. q̄ iux
ta eos non est tutum manere. ne
forte leūicā rapītarū suarū fusi
nere oporteat et sentīc̄. **I**lli enim
nullis vīnculīs dīcūmē legis v̄l ce
gularū statutorū teneri possunt &
quīymmo quāuis a superiorib⁹
suis per phibīcōnes et statuta se
pīssime vīnciāntur. omīnia solēnt
franḡ et p̄ apostasiā v̄l p̄ applō
nes et discordiā recēdē. et p̄ deser
tū mūdi v̄l vītiorū statū vagari.
Ic̄. n. **A** seculo cōfregisti iugum
rupisti vīncula. **I**sti fūt q̄ moran
tur ī monūmētis. i. ī fetorib⁹ p̄
luxurīa. **I**n mōtib⁹. i. ī elatione
p̄ sup̄biam. **I**n deserto. i. ī ardorib⁹
per avaritiā. **S**udi vadūt per vesti
mentū. i. virtutū cārentiam
In domo claustrī vel ecclī. i. ī trā
quillitate et pace manere nolunt
pter vagacitātē et isolatiā. **C**la
māt p̄ detractionē et iactatiā. **E**t la
pidib⁹ id ē molestiā se concidūt
per cordis amaritudinē et dura
ciāz. **E**t non īmērum cū valde mul
tis demōnib⁹ plēm sunt per vī
otūm omnū redundantā. **I**sti
ergo deo vel prelato volenti eos
corrigēre se oponūnt. et sibi cūz
indignatione dicunt. vt quid ve
misi ante tempus torquēre nos?
ac si dicērent nolumius ī presen
ti torqui vel corripi. s̄ consolari po
tius et letari. ideo dīc̄ puer. xv
Non amat pestilens euz qui se cor
ripit. **T**les ergo domatā neq̄t sed
obstinatiōē et p̄terūia īorrecti
vīunt. **E**cclastēs primo Per
uersi difficile corriguntur. **T**
I **Q** Vel dīc q̄ ille demōnac̄

scđm quendam humānū genū de
signat. qui a principio legis natu
ralis et diuīne vinculis ligatus
fuerat. sed omnia trāsgrediendo
rumpebat. **M**onumenta. i. opera
mortua frequentabat. virtutib⁹
nudus erat. et lapidibus se conci
dens. i. cultura deorum lapideorū
sē turpiter lacerans nichilomin⁹
clamabat inq̄tum suas fatuita
tes per iactātiā xp̄alabat. **V**erūp
tamen crustus huic demoniacum
sanauit. et expellēs demones grē
gē porcorū q̄ iuxta montē pascēbat
ip̄is habitādū cōcessit. q̄ ḡrex sta
tim cū impetu i mare fugiēs se s̄b
mersit. **S**ic vere crustus de nauicu
la exiens. i. de virginē nascens il
lud genus humanum sanauit. et
expulsis demonib⁹. eis portos
. i. peccatores voluptuosos et max
ime infideles ad habitandum con
cessit. qui nūc iuxta montē super
bie pascūtur. in fine tamen i ma
re. i. in inferni amaritudinē oēs i
bunt. **A**po. xviii. **V**oc impetu mit
tetur babilon ad infernum. **R**

Demones de homībus expul
si sunt. habitandi tamen i
porcīs licentiam acceperunt. por
ci vero cum demomib⁹ in p̄ceptis
in mare ruerunt. et ibi i aqua mor
tui sunt et pastores ammirati fu
erūt. **M**ora. **D**omines qui ad
ymaginem dei facti sunt signāe
predestinatos. quadā secreta dei
ymagine et gratia apud suā eter
nā sapientiam designatos. porci ve
ro qui immundi sunt. et sine rat
ione signāt peccatores et reprobos
apud deum per occultam iusticiā
morti ppetue deputatos. **I**sta est

ergo rei vēritas q̄ illi qui sunt ho
mines. i. q̄ sunt predestinati dato q̄
quādoq̄ iueiantur plenī demoni
bz. i. plenī vitis oibz et s̄bicti i
mūdis spiritib⁹ et habere cetera
vitia atēdicta. isti tamen finalē
ad seculum et spūalem sanctitatis
perueniunt et dīmissis omnibus
vitis diuīno mīsterio boni sunt.
Econtra vero illi qui porci sunt. s
voluptuosia et p̄bri. licet q̄nq̄ s̄b
pastoribz et platis vivant. a spē;
sancitatis et bonitatis quādoq̄
hebeāt. finaliter tamen demoibz
per peccata subicuntur. qui tuue
cum ipetu et i discrete i mare. i.
fluctuosa mundi negotia s̄e preci
pitāt. et i aquis voluptatū secu
li submergūtur. et ibi finalē mor
ti ppetue exponūt. **E**xo. xv. **S**ub
mersi sunt i mari rubro. abissi op
uerunt eos. **T** **L**

Hec habēs q̄ gerasemī vidētes
q̄ ihesus demoniacū sanauē
rat et q̄ ḡrex porcorū submersus
fuerat timuerūt valde et iceperūt
eū rogarē q̄ a simibz eorū recedēt
sicut de petro simile legit. **Lu. v.**
q̄ petrus stupefact⁹ de captuā pi
scium dixit cristo. exi a me domi
ne q̄ hō p̄cōr fū. **M**ora. **I**sta
possūt allegari cōtra quosdā pec
catores. q̄ q̄ dignos se reputant
ideo libēt non celebrāt nec xp̄m
sibi associat. s̄ poti⁹ eius p̄sentiaz
formidat. timent ex indignitato
sua ad p̄sētiā tā scē rei fieri detra
ctores. **Q**uapropter meli⁹ iudicat eē
remotiores. dicētes illis q̄d sūp
meodē p̄mitur. **D**omine nō siq
dign⁹ vt ites s̄b tectū meli⁹ ac
sicut p̄mitur. **M**ar. quinto. **X**p̄e

noluit q̄ iste demoniacus sana
tus post euz iret. sed potius volu
it q̄ iste demoniacus ad suos te
diceret. et q̄ facta sibi a deo benefi
cia nuntiaret. **Sic** vere illi qui a
demomibus liberati et a peccatis o
uersti sunt. non statim sunt digni
dominum per imitationem sequi
nec ad statum perfectionis a ar
due operationis transire. melius
est em q̄ cum filii id est cum mun
damis i imperfectori ḡou maneāt
q̄ sequendo dñm per imperseuerā
tiā retrocedent. **Vicit** mēto
de paralítico cuāto sed vide de hoc
melius. **Luce** quinto.

¶ Capitulum septimum **¶ 2**

Domin⁹ vocato matheo
de theloueo. cum pnbli
camis peccatorib⁹ come
debat. et hoc vt eos co
uerteret. assertens q̄ medicus nō
samsed male habentibus opus
erat. vt habetur. **Mathei. ix.** **¶**
Ora. **¶** In quo vñiq̄ platis et
sanctis vīnis dat exēplū q̄ pecca
torum societatez nō debet horretē
s̄ poti⁹ ipaz frequētare. vt verbō
et exēplo possint eos a vñis mē
dicāt. **Qd** tamē est cōtra m̄los p̄
sumptuosos qui de sua sanctitate
gloriantes dedignantur societa
tem malorū. et sic perire ipsos p
mittant in feibus vitorum. **Qd**
etiam contra ypotrītas potest dici
qui fingunt se abhīnari peccato
res. cū tñ ip̄i ceteris sūt peiores
Psalm. xlvi. **Ius** p̄phanum in va
sis eorum et dicūt recede a mē nō
appīqs michi q̄ imūd⁹ es **¶ b**

Hic habetus q̄ discipuli iohā
mis ieunabant. discipuli ve
to crasti non ieunabant de quo
cum iohāmis discipuli quererent.
excusauit eos domin⁹ q̄ i p̄fētia
spōsi nō decebat filios spōni ieui
nare. sed veniet inq̄ tēpus quā
do auferetur ab eis spōnus. tūc
vñiq̄ ieunabūt. subiunxit etiam
q̄ vestimētū vetus nō debet noua
comissa repara. a q̄ vīnū nouū
non debet i veteres v̄tres mitti.
non em̄ sibi cōueniunt nouitas a
vetustas. Quia vestimētū vet⁹
rūpitur a fit peior scissuā. veteres
vero veteres ppter nouū vīnum
rūpuntur et oia effūdūtur. **¶**
Mor. **¶** Ista possūt allegari q̄ de⁹
pl⁹ diligit spōiale gaudium. q̄ m̄
miam austētātē a ieūmū. **P**re
fētia em̄ spōsi xp̄i quā sibi facit ca
ritas habenas laxat. et i libertate a
leticia facit viue. iphi⁹ vēo absēt
a quā efficit timor suilis facit ieū
mū et alias austētates frequēta
re. **¶ C** **¶** Vel allega q̄ illa q̄
contraaria et dispatria sunt nunq̄
simul in eadēm societate vel omu
nitate possunt conuenire. nec v̄t
diter vñire. Nōi enim non con
cordant cum veteribus. iuuenes
cū semib⁹. sclares cū religiosis. pe
ior em̄ scissuā solet fieri et discor
dia ap̄hior generari. Similes ergo
similibus associēt. vt ex cōditōe
simili maior ibidē caritas genetet
Deutero. xxij. Nō arabis cū boue
et asino. **¶** **Vl** dic q̄ veteres v̄te
res et vestimētū sūt homines i vi
nis antiquati. nouū ergo vīnum
et nouus p̄am⁹ signat noua xp̄i
n̄ euāgelij docimēta a perfectiōis

Deuangelice sacramenta dico ergo
quod ista duo non bene conueniunt
similis quia malis hominibus et in
ueteratis in malo bona spūalia nō
sapientur. quimodo si eis imponan
tur et si mandata spūalia eis dāt
et si ipsis aliqua perfecta et diffici
lia opera inuincantur. statim per
impatiētā dirūpūtur. et per trans
gressionem omnia diffunduntur.
bū ergo dicitur supra. vñ. Nolite
poneat marcas aeneas porcos.
et nolite sem̄ dāc cāmbz. // E

Princep̄s vñ rogabat dñm
dices. Dñe filia mea mō defū
cta est. s̄ veni et impone ei manūz
et viuet. cuz ergo pro sanādo pu
ellam in domū principis adueniēt
et vidisset ibi cuies et turbam tu
multuantem dicebat. recedite nō
enī ē puerilla mortua s̄ dormit. De
quo cuz astantes deridētūt ipz.
eo quod puerillam mortuam eē cognō
scēbat. ipse tenens manūz puerille
ipsam erexit. et que mortua fu
erat statim surrexit. // **M**or. Sic
vē quilibet homō vides suā puel
lā. animā suā mortuā ēē per peccā
statim debet ad crūstū per deuotio
nēm recurrere. et quod ista puerillas
fuscidet orare. et ipse statim debet
ad pōes ipsius adueniēt. quod opē su
am nulli solet denegare. **J**o. nn.
Ego veniā et curabo eū. Verūptū
ad hoc quod ista posh cuāti aliq̄ req
rūtur. pmo quod dñs in domū cordis
per grāz intret. scđ o turba mala
cum cogitationū. tibicinesq̄ in
māgloriationis et laudis inde ex
pellantur. et tandem quod a sompno
peccati per tactum diuine miseri
cordie correctionis q̄ iusticie eleue

tur. Dñs pmissis a peccato fuscita
bitur et sic nō fuisse per dāpnatiōēz
mortua. s̄ solū per culpam dormiēs
approbatur. **M**ath. xv. Sanata
est filia ex illa hora.

Capitulum octauum. // 2

Hec dicitur quod cum doī
nus iret fuscitare filiā
mortuam archisagoga.
quedāz mulier que
paciebat fluxū sanguinis. xii.
annis. que sicut dicit. **L**uce. vñ.
Omnia bona sua in medicis expo
suerat. sed detetius habebat. ac
cessit retro et tenet fimbriaz ve
stimeti ei⁹ et dicebat. si tetigero
fimbriā vestimenti ei⁹ salua ero. q̄
statim sanata est. **F**iliā ad quam
principaliē ibat mortuā inuenit.
ipaz tam finalē fuscitauit. ut ha
bet. **M**ath. ix. **M**ora. Sic vē cū in
mūdo iaceret due mliētes tā mor
tue q̄ infirme. videlicet filia princi
pis dei sc̄z sinagoga q̄ nō mortua s̄
dormiēs dici poterat. peo quod in spe
futuē redēptiōis viuebat. **T**hi.
v. **V**iues mortua ē. Et mliēt. s. ge
tilitas in vitis atq̄ta. q̄ fluxū omi
niū vicōz patiebat. nec a medicis
sc̄z a suis philosophis cuāta fueat
s̄ p̄ ipos detei⁹ ledebat factū est
quod dū celestis medic⁹ xp̄c. p̄ ista
filia sinagoga curāda et saluanda
principaliē veniēt dices. **M**ath. xv.
Nō fū miss⁹ nō ad oues q̄ pierat do
mus isrl̄. ipsa infirma mulier sei
licet gentilitas ardenter crūstum
et fimbriam vestimenti eius id
est ipsius humanitatem tetigit.
et sic sanitatē ḡtē añq̄ sinagoga

recepit. finaliter cristus ad filiaz
id est ad synagogam p fidem vei
et ipsamq finaliter fuscitabit.
quia in fine temporis gens iudaica
tota ccedet. quia sicut dicit. **Ho.**
xii. Donec plenitudo gentium intra
tet et sic omnis israel salu*s* fier*e*t
13 **B** **¶** Vel dic q filia principis
huius est persona ecclesiastica fili
a dei patris. Mater sanguinea
est secularis persona. Quia dato
q ecclesiastice persone sperentur
principali*s* saluari. sepe tñ fit q
ab emorroissa muliere id ē a psa
na seculari ad salutē preaeiunē
et q isti secula*s* pmo simbriam
vestimenti cristi. i. g̃tiā iphi*s* et mi
sericordiā p deuotio*s* tangat. et
sic primi salutē ppetuā consequā
tur. **Mathei.** xx. Erant primum no
uissim et nouissimi pmi. **C** **¶**
Vel dic q cristus est platus. qui
dicitur vnc*s* eo q tales crismate
vnc*s* sunt. vñ saltē q vñctione*s*
et oleū adulatio*s* diligunt. Sic er
go fit hodie q q primo simbriā ve
stimenti ei*s* tagut. i. q primi adu
lado et munea offerendo ad eos ac
cedunt. pmi sanati pmoti et exal
tati ccedunt. Vnde sepe fit q duz
iste xp̄c. i. platus vñ princeps ite
dat aliquā filiā mortua; i. aliquaz
psonā mutile sanae id est sibi offi
ciū vel beneficium preabus ali
cuius principis vel potentis co
cedere. quādoq mulier emorrois
sa id est ista persona immunda et
mala accelerat ipsum adulādo ta
gere. et si solet beneficium repor
tare. si tetigero inquit simbriam
vestimenti eius salua ero. ideo de
talibus potest dici illud. **Genesis**

vicesimo septimo. Venit germa*s*
tuus fraudulenter et cetera. et lo
quitur de iacob. qui quia primos
cibos patri obtulit ideo pm*s* bene
dictio*s* g̃tiā reportauit. **¶** **D**

Mentio fit hic de duob*o* actis
quos dñs illuminauit. et cū
hoc fecisset. precepit ne cuiq hoc
reuelaret. illi at nō tacuerūt sed
p totā illā patā diuulgaret. **¶** **M**oz
In hoc nota q dāt alteri benefi
cū et remediu. vel q habet a deo
virtutis pcomi*s*. non debet laude*s*
humanam querere. sed potius de
bet q hoc taceatur ab eis affecta*s*
Mathe. xvii. Nemini dixeritis vi
sionem ac. sicut supra. **Mathe.** v.
Si facias elemosinam nesciat sim
stra tua quid faciat dexter tua.
ac si dicaret nō n̄ queras manem
gloriam. Verumtamen qui hu
ius beneficium accipit non debet
ppter hoc cessare. sed magnificen
tiā celato*s* deb*s* alios demōstrate
Mar. v. Vade in ciuitatē tuā et
ānuntia q̃ta tibi fecit deus. Quia
sic dicit Seneca hec bñficiū lex ē vt
alī statī obliuiscat̄ dat̄. alter vē
nunq̄ obliuiscatur accepta*s*.

¶ Capitulum nonum. **¶** **A**

Oicitur enim q iohāes
venerat non māducās
neq̄ bibens. et dixēit
iudei q demoniū habe
bat. Tandem venit cristus man
ducans et bibens et cōmunem vi
tam sequens. et dixerunt. Ecce
hō vorax et vini potator. pēcō*s* et
publicanorū aic*s*. sic lēbit. **Mathe**
vndeo. **¶** **M**ora **¶** Ad hoc potest

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

allegari y detracōēs et inuidi nī
chil inueniūt in aliquo benefactū
Vl q̄ om̄ia facta h̄oinū solēt dāp
nate et intētōnes o mmū de trac
tionib⁹ de prauare. Nā q̄ tūcūq̄
bona intētōne aliq̄ comedūt v̄
ieūnāt isti tamē in p̄tem simistrā
semp interptantur et iudicāt Et
quicqđ alij facūt breuiter totum
dampnant. Et quicqđ in eis dif
ficle videtur vel impossibile alij
esse impossibile existimant. Et o
riūne qđ eis n̄ placet in alijs nepha
rium esse putant. Sicut ypoctē
qui ieūnare volunt reputant af
fables et cōmūnem vitam sectā
tes esse leues et gulosos. Gulosi
vero illos qui ieūnāt et austere
tatem seruant. reputant ypoctē
tas et peruersos. et non sine pot
estate dyaboli credūt eos posse ce
spuēre mundi cibos et actus face
tere virtuosos. sicut infa. xij. di
cebant de cristo. hic non eicit de
monia nisi in belhebub p̄nāpe de
moniorū. Cōtra tales ergo dicit
Homa. xiiij. Qui māducat nō mā
ducate; nō spernat. Et qui n̄ on
manducat manducantem non ui
dicet. Deus emī illuz assumpsit
Tu quis es. qui iudicas alienum
seruum.

Capitulum dēcimum. // A

AUm dominus transiēt
per sata et discipuli ei⁹
sabbato. volentes spi
cas comedere. quia fo
titer r̄stiebant. excusauit eos do
minus ratione necessitatis exem
pto dawd. qui necessitate duct⁹

comedit de pambus consecratis. si
aut dicatur. Math. xij. Necessitas
em̄ nō habet legem vide sup̄. He
xij. // Mōra. Dic q̄ sabbato. i. fe
stis p̄tōres debent p̄ sata sacerē
tuē trāsiē. et spicas. i. setētias vel
leter et ipas studēdo comedere Nō
ē fractio sabbatorū vacaē lectioni
bus studiorum quinymo ista est
magna necessitas ex qua potest p
uemēr vtilitas // B

Quādāz die sab
bati videret i sinagoga quē
dam h̄inē manum aridam haben
tem cui cum dicere. Extende ma
num tuam. statim restituta est sa
miciati. de quo cum pharisei mur
murarent. dicebat q̄ licitum est
sabbatis benefacere. sicut licitū e
rat ipsis in sabbato oues suas si
in foueas cade rent subleuare Ad
dens q̄ multo fortius licebat h̄i
nem cū esset melior oue adiuua ē
// Mōra. Ista p̄nt dici cōtra pha
riseos. i. contra malos curatos. q̄
bus maior est cura de suis ouib⁹
et diuitiis temporalibus. q̄ de s̄b
ditis. i. ouibus spūalib⁹. Nā citius
occurrūt et reducūt ouē errātem
q̄ qñ videt fratrem suum cuz ma
nu arida. i. peccatōrem et desidez et
manuali bona operatione carētez
Cum multo melior est homo oue
ideo citius fuerat sibi occurrēdū
Quia sicut dicitur. Mathei. sexto
Anima plus est q̄ esca. // C
Vel dic. dato q̄ pharisei. i. malis
curati indignentur contra cristū
i. contra bonos predicatoēs. quā
do vident ipos in suis sinagogis
i. suis ecclēsij p̄dicate. et sab
batis id est festiuitatibus aridos

io est peccatores spiritualiter cuā
te. ipsi nichilomin⁹ non debet cel
fac̄. & sabbatis debet benefacere.
debet etiā ipsos ad extēndū ma
nus suas ad paupes iuitare. ut
sic possint eos ab auiditate auari
tie sanac̄. **D** **V**l dic sic isti pha
tisi cū istū aridū sanac̄ nō posse
et tam sānā dñi detrahebāt. sic
multi fūr q̄ ad virtutes et lō alio
cū attigere nequeūt. & p̄ p̄dicati
onē alios peccatores aridos curac̄
nesciūt à nō possūt. vt pote nec p̄
dicate. nec discessēt confessioes audi
te sciunt. qui tamen alios bene
facientes detrahendo corrodunt.
Nec q̄ subditū fui ab alijs sanenē
et doceantur histinēt. ymimo qn̄
alios vident ī suis prochis pre
dicare vel confessiohes audite fū
me turbāt. **M**athei. xxm. Vos
enīm non intratis. nec introeun
tes finitis intrate. **E**
Qrist⁹ videtur velle predica
re q̄ verba debent proporcionari
cordib;. ideo dicitur. aut facite ar
borem bonam et fructum eius bo
num. aut arborem mālam et feu
ctum eius malum. Si quidē ex feu
ctu arbor cognoscitur. ac si dicēt
nō decet bonū hominē loq̄ male.
ā extra nec malū bñ. **M**eli⁹ ē em
q̄ hō sit bon⁹ et bonos fruct⁹. i. lō
verba habeat. v̄l si sit mal⁹ q̄ ma
los fructos. i. mala verba p̄ducat
ut sic hō nō decipiat ī p̄p̄ctis mā
lis. et ne p̄p̄t lō verba eoꝝ. ipsos
cū mali sint ut bonos cōmendēt.
Quoꝝ inq̄t potestis lō loq̄ cū sitis
mali? quasi diceret nō decet. q̄ di
cit. p̄p̄. xvn. Nō decet stultū ver
ba cōposita. **E**t. **A**poc. in. **V**tinā

frigidus es̄s aut calid⁹. s̄ qua
tep̄idus es̄t nec frigidus nec ca
lid⁹ icipia te euomere ex ore meo
Vel dic q̄ istud potest applicari.
vt communiter verba et extēnoā
opera sequuntur cordā. Quia sic
hic dicitur ex habundantia cordis
os loquitur. et. **M**athei septimo
dicitur. q̄ non potest arbor mala
bonum fructum facere et eomū
so. Et dicitur **A** fructibus eoz q̄
nosctis eos. **F**

Im mundū spiritus cum ex
erit ab homine. ambulat p̄
loca arida et inaqua quæst̄es re
quiēt et nō iuuenit. et tunc re
diens ad domum suaz vnde exiuit
iuenit eam vacante. scopis mū
datam. et tunc assumit septem
spiritus nequiores se et intrātes
habitāt ibi. et sunt noūissima
hominis illius reiōra prioribus.
Mora. **I**sta allegorice dicta
funt contra iudeos. quia tunc im
mundū spiritus ab eis exierunt.
quando legez per moysen suscep
runt. Ipsi vero im mundū spirit⁹
per loca arida cōcūtient. quando
corda gentilium per ydolatriam
habitauerunt. ibi tamen finalem
non iuenerunt requiem. Exinde
per fidēz cristi electi sunt. et ideo
ad domum suam primam scilicet
ad iudeos qui ha ctenus p̄ corre
ctionem fuerant scopati et p̄ legē
ornati cedierunt. qn̄ post tempus
icarnationis xp̄i a fide ei⁹ ipsos va
cates iueit. **E**t ideo iā cū. vn. alijs
spiritib;. i. cū vniuersitate vitiōū
ibi habitant. et sic nōissima eo
cū sunt peiora q̄ ante legē fuerat
Mathei. xxvn. **E**pt nouissimus

error peior prior. **F** **V** ista exponatur contra apostatas
Quia sepe fit q̄ immūd⁹ spirit⁹
. immūd⁹ religiosus de corpore
hominis. religiosus vel ecclesie p a
postasiam egreditur et per loca a
nata. i. per mundum circuit p̄gat
ditur et vagatur. queritq; ceq; q̄
. status tranquillitatem quē nō
inuenit. sed potius sentit semper
exteras turbationē et aduersita
tem. interius vero conscientie tu
multum et contrarietatem. **I**ero
xvi. Servietis ibi dñs alienis qui
non dabunt vobis requiem die
ac nocte. Et tales qui seiuunt de
momb⁹ et virt⁹s non sunt digni
requiem inuenire. nec etiā in tpa
libus pro quibus spiritualia reli
querunt digni sunt solatiū optinē
Quapropter ut videm⁹ isti sine
requie vagantur. ita q̄ p̄ paup
tatem ad domum suam id est ad
claustrum q̄ reliq̄at remeac co
guntur. Dicū illud. **O**see. n. Va
da a reuertar ad vicū meū priu. d
. i. ad statu⁹ meū anteriorē. q̄ bñ
eat michi tūc magis q̄ nūc Qui
a ergo p̄ certō fit sepe q̄ tales ad
domum religiosis reuertētes. qui
votādie stoba correctiois abster
guntur. a virtutib⁹s ad ornānē.
solent secum septē alios spūs ac
capete nequiores. i. alios sibi associ
are et adiungere. et sic per vita
sue inuidiam et discordiā solēt co
pus illud et collegiū in quo fuit. ā
plius molestā et diuersis suis vi
tis et infamis lacerāc. ita q̄ no
uissima eorum opa post et ditum
peiora prioribus solent esse. n. pe
tra. n. Dñs cursum implicati supā

tur et facta sunt eis posteriora p
ioribus deteriora **G**

Q uoniam xp̄c p̄dicaēt actualiter
et dicetur sibi q̄ mater fu
et frēs sui foas stabat. querētes
loqui ei. non legitur ppter hoc p̄
dicatice dimisisse. sed potius ma
nus suas in discipulos extendens
dixisse. Ecce mat̄ mea et frēs mei
Quicunq; fecerit voluntatē pat̄s
mei q̄ in celis est ipse meus frater
et soror et mat̄ est. **M**oraliter
Nic potest notari q̄ q̄ in p̄dicatio
ne v̄l alio spūali exercitio occupa
tur nūq̄ xp̄c carnales pentes rel
xp̄c temporalia negotia debēt illa ti
mittrete Quia illos qbz spūalit̄ p̄
hat dēt m̄es et sorores spūalit̄
reputac̄ ipsosq; carnalib⁹ penti
bus anteferee. **I**ero. ad h̄elyodo
rū. Percalcato p̄t p̄ge ac̄. **D**

Homo qdā seminavit bonūm
semē in agro suo. sed dū do
mitent homines. vēnit ei⁹ inimi
cus et seminavit zizaniam. Cū cre
uissz herba a fructū fecissz. tūc ap
paruerit zizanie. Serui at ei⁹ acce
dentes dicebāt. Domine nome bo
nū semē seminasti i agro tuo. vñ
ergo habetur zizania. Qui respon
dit. Imiticus hō hoc fecit. Vis in
quium imus et colligamus. Non
inq̄t ne forte eradicetis siml et tri
ticū. Simile utraq; crescē usq; ad
messez. et tūc messores zizaniam
ad combucendū per fasciculos col
ligentes alligabūt. triticū autē in
horzeū meū congregabūt. **M**ora
Ista exponuntur de celi
sto et alia hereticos. Constat em̄
q̄ quidam homo id est celsus ho
mo singulatus et excellentissimus

in principio seminavit predicando
et docendo in agro suo. i. in ecclesi-
a militante zoptum semen scz do-
tranam euangelicam et fidem te-
tam. sed cum homines. i. apostoli
li dormiissent. et per mortem a
seculo recessissent. remit inimicus
dyabolus. qui mediantibus here-
tis in agro isto cum bono semine
malum iniecit. et cum bona et sa-
na doctrina zizaniam verboruz he-
retorum inimicis. sicut patet. qd
statim quando apostoli mortui fu-
erunt hereses arriana. euthisiana
et manichea pullulauerunt. sicut iā
patet in diversis xpianor segete-
bus atq sectis que talibz zizanias
infeste sunt. **Psa. pmo.** Ve semi-
ni neq. Ita ergo zizania. i. heretici
ocum secta et collegiū non vult
de9 per suos seruos scilicet viros
catholicos extirpari. sed potius
vult eos vlog ad tempora iudicij
tolerari. et hoc forte ne inter eos
contigit triticum. i. aliquos bo-
nos existentes vel futuros. cū eis
eradicari. i. temporaliter molesta-
ri et spiritualiter ante conuersio-
nem euelli. Constat enim qd aps
eos multi sunt predestinati. qd eorū
tidie conuertuntur. De alis etiā
ignoramus si forsitan ad deum re-
uerterentur. Ideo qd diu est tempus
venie ipsos oportet expectare.
In tempore vero messis scz in iu-
dicio quādo iā tempus merendi tra-
fiuerat. tunc messores. i. angeli ip-
sos per fasciculos. i. scdm disticti
onēm vitiorum in infernum cōbu-
rēndos ligabunt. bonos vero in
horteu9 domini. i. in paradysi re-
positorium congregabunt. **Mat. in-**

Cōgregabit triticū suum in hore
um suum. paleas autē cōburet ig-
ne inextinguibili. **I** **V**el
dic qd homo qdam id est crastus i
principio seminavit tonum semine
id est bonas personas in agro suo
. i. in ecclesia militante. **S**ed quia
iam homines et preslati dormiunt
id est negligentes existunt. veit
dyabolus et superseminavit zizai
am id est copiam malorum et mu-
tilum personarum. et eos ibi me-
diant symonia. auaritia. carnali-
q affectu mirabiliter transplata-
uit. **Vnde** cristo vñ religiosis seu
ecclesiarum fundatoribus potest
optime dici. Domine nomine bonū
semen seminasti in agro tuo. **Vn-**
de ergo hec zizania! Et ipse procer-
to potest respondere qd inimicus
homo hoc fecerit. Quia seminatio
plantatio. et promotio talium ab
inimico dyabolo efficatur. per cuius
inspirationem isti in ecclesia semi-
nantur. **S**apiēte duodecimo. Se-
men enim erat maledictum ab in-
icio. **S**ed patris familias scilicet
crasti patientia est tanta. qd tale
semen impium modo no vult ab
ecclesia eradicare. sed potius pmit-
tit eos cum tritico. i. cū bonis vniē
et manere. quousqē tēpus messis
. i. dies iudicij veniat ubi ipos di-
stinguet ab iniucem. **E**t istos in
infernum conburet. triticum autē
id est bonos in horteo paradysi col-
locabit. **I** Messores enim angeli
zizania; a tritico. i. bonos a malis
qui modo non possunt discerni fi-
nabilit dident. Et illos eternaliter co-
reūnados ligabūt. istos vñ ppetui
o suādos i paradysi horteo acuabūt

Vnde. *Math. xiiij. dicit.* **M**itteret si
huius hominis angelos suos et col-
ligerent de regno eius omnia scada-
la . et eos qui faciunt iniuriam
et mittent eos in camimuz ignis .
ibierat fletus et stridor dentium .
R **V**el dic qd in ista figura re-
prehenduntur quidam iusti q in
moderato iusticie zelo querunt ex-
terminare peccatores . et maxime
infideles . **S**tatisq volunt irruere
contra ipsos et eos de nitib deuo-
rate . **V**is inquiunt iurus ut colligam
zizaniā . **S**imile . *Job. xxxi.*
Quis det de carnibus eius ut sa-
toremur Et simile . *Luce. ix.* **V**is
inquiunt dicemus q descendat ig-
nis de celo ac . **I**sti non considerat
occulta diuine iusticie . nec perpe-
dunt qdum vita malorum bonis
proficit . et quare paterfamilias
deus malos vivere sinit . **N**e pmi-
tit ergo talis zelus . et angelorū
iudicium q causas pmissas noue-
runt retardatur . ipsorum punitio
expectāda iubetur . *Apo. vi.* **E**xpe-
ctate modicum donec impleatur
numerus fratru vestrorū . **Q**uia
se illi in iudicio finali malos era-
dicabunt . bonos vero in dei hore
et collocaebunt . **I**deo dicit . *Math.*
xm. **E**xibunt angeli et separabunt
malos de medio iustorum ac . **V**el
dic q inimicus hō . et proditor quā
doq ita seminat zizaniā cū trati-
co . mala cōfilia et machinamēta
cum bonis . qd i principio n possit
discerni ab inuice **V**eruptam quā
do herba creuerat . et effectus secu-
to fuerat . tūc papīc fuisse zizania
cū tratio et malū cibū mixtū cum
bono . **L**

Hec sit mētio de gratio syna-
pis qd est nimō omnibus se-
minibus . qd cū crescit fit maius
omnibus oleribus . ita q aues ce-
li possunt requiescere sup illud .
Mora . **S**ic vere fides cristiana
fuit a principio satis modica . nūc
per gtiā dei tātu crevit q cūctis o-
leribus . i. cūctis mudi sectis et in
credulitatibz maior exsistit **I**ta q
sicut iam videmus volucres celi
. multi pīncipes a potentes a ml-
ti philosophi et sapientes viuūt et
habitant i eadē . **P**s . **S**up eā volu-
tres celi habitabūt **V**l dic q sepe
fit quādo aliquis modicus et huī
lis promouetur tunc maior alns
efficitur . et oleribus . i. suis sociis
antefertur . ita q volucres . i. prim-
apes l nobiles in ramis sue iuris
dictiois amorāt . **O**

Quier qdaz accepit fermētū
et in ēa sata farme posuit . et
sic totam massaz farine fermētari
fecit . **M**or **F**ermētū qd facit
pastā feruē ē caritas . quaz quādo
mulier . i. aia in tria sata farme . i.
in tres ptes mētis . i. rationale ira-
scibile et occupabile potētiaz ad-
hibet . totam facit fermētari et ad
deum susū eleuari **V**l ista muli-
er est ecclēsia q ēa sata . i. ēa homi-
nū genera . pueros iuuenes et se-
nes fermento fidei et caritatis ibi-
bit . et sic p amoro diuinū oēs fer-
mentari facit ac . **N**

Hec additur de illo qui iueit
thesaurū in agro et vēd idit
oia q habebat et emit agrū **I**ts de
illo q qrebat margaritas et iuēta
una p̄iosa dedit omnia sua et co-
parauit ēa . **M**ora . **D**oc ex

ponitur a doctoribus q̄ thesaur⁹
vel preciosa margarita hōe xp̄i s̄
gloriā paradysi in agro scriptū
latentez designat. Istū ergo agrū
scripture sacre debet quilibet stu-
dendo em̄ et ceteras marga ritas
. sc̄ientias phisicas cōtēp n̄t̄re. et
illam vniā p̄ciosā . fidem xp̄i v̄
glo r̄i p̄adys vel doctrinā euāge-
licam sollicitate querēt et amāe et o-
mīa pro xp̄o dāe. Voc est dictu q̄
michil terrenū debet respectu ip̄si
us repudare. sed quantum ad af-
fectum om̄ia cum ea p̄mutare di-
ces illud Sapientie septimo. Diui-
tias michil esse dixi in comparatio-
ne illius. Ille enim qui thesaurū
glorie p̄adys et margaritā xp̄m
per deuotionē querit. et p̄ cōpla-
tionem inuenit. statim amore alia-
cum rēcūz deserit. a quicq̄d aliud
in mūdo est vilipēdit.

Algenā vero missam in mari
exponit idem saluator de ec-
clesia. q̄ nūc pisces magnos et p-
uos. i. homines bonos et malos s̄l-
cōtinet. in littore tamen huius vi-
te. i. in iudicio vltimo p̄scatores
. i. huius sagene rectores sc̄z de⁹ a
ängeli iter istos pisces discernēt.
Et tūc bonos i vasa sua. i. i p̄adys
repositoria eligent et assument.
malos vero foas i barattū mittot
n. **Macha.** i. Capitib⁹ amputatis
foras miserūt.

Capitulū vñdecimū **A**
Quā herodes tulisset he-
rodiadē vxorē philippi
frats sui. et de hoe io-
hānes baptista ipsū ar-

guēt dices q̄ sibi vxorē frats sui
dum viueret habēt nō licēt. Illi
gauit eū herodes i carcere ip̄q̄z oc-
cidē cupiebat. s̄ populū timebat.
Cū ergo in die natalis herodis fe-
sta i cōiuia pararent. accidit q̄
filia herodiadis corā rege saltauit
q̄q̄z regi et simul discubentib⁹ cō-
placuit Propt̄ q̄d rex sub iuramē-
to p̄misit sibi. q̄ q̄cquid p̄t̄ ab
eodē sibi daēt. Illa vero p̄monita
a merecē matre sua. caput iohā-
nis q̄ erat in carcē petijt. Rex at̄
ex hoc iratum se simulās. s̄ ppter
iūsurādū et ppter discubētes alias
se nō posse facē afferēs caput io-
his āputari a puelle saltati dari
māvauit. que statī caput in disco
positum corā omnib⁹ s̄l cōiuuantib⁹
matē dedit. vt hēt̄ur. **Mat. xxiij.**

Moālit. **P**er istū rege p̄ tam-
m⁹ v̄l itellācūs accipi. a quo oſtat
hoiem totū regi. Mētrix ista ſiḡt
carnē. q̄ reueā vxor philippi q̄ mē
preta eos lāpadis. i. dyaboli q̄ vi-
get intellectus splēdoē p̄t̄ dici. eo
q̄ sibi et ſuggēſtioib⁹ ſuis anim⁹
ſolet inclinari. Qui frater iſtius
rēgis id est frater animi diciture.
p̄ eo q̄ vterq̄ elle natūrē rationa-
lis cōprobāt. Per iſtam filiaz ſal-
taticem cōcupiſcentia intelligit.
que a matre iſta merecē. i. a car-
ne tanq̄ ſitia geneāt. que pro eo
dicatur ſaltare quia coram rege. i.
coram animo ſolet nunc vñm̄ pec-
cati. nunc alterius delectationes
offerre. vt iſpsum ad voluntatez
ſuam. et ad matris huius vñtu
valeat inclinacē. Per iohānē vō in
q̄ ē grā ſindēſis ſeu vſciētia itelli-
git q̄m dñia grā p̄ncipaliſ ſituāt

et que regem. i. animum delinquā
tem continue redarguit et hortatē
Ista est ergo veritas. qd quādoqz
rex mentis nostre scz animus acci
pit sibi in concubinā exorē dyabo
li scz herodiadē. que int̄pretaē
glorians in pellibus. i. in carne q i
pellis pulchritudine glorāt. iqtū
ipsius malis delectationibz acq̄s
scit. de quo tamen iohannes id ē
consciētia ipsum redarguit. et si
bi non licet hanc meretrice; ha
bere v̄l acq̄iescoce p̄dicit. Qua
propter sepe fit. qd iste rex id ēt
animus. iohannem id ēt bonam
conscientiam incarcerat. ipsumqz
vinculis malarum concupiscenti
arum vel complacentiarū alligat.
et sic vocem redargutionis impe
dit et retardat. qd vt̄qz fit quan
do istum iohannem in carcere ma
le consuetudis diu secuat. Anim⁹
enim carne oblectatus iohannem
i. conscientie reprehensionez non
diligit. a ideo vt ipsius carnis ob
lectationibus possit libere vt̄. in
carceribus malarum complacenti
arum et consuetudinum ipsū clau
dit. **Ezech. ix.** Misericordia eum in
carcerem ne audiatur vox iphi⁹
ultra super montes israel. **S**ma
liter autem sic accedit qd cum hēo
des et herodias et cōiuue sūt i co
uiuēs. i. dum anim⁹ et caro et ma
le affectiones vacat delectamētis
et solathis. statim solet filia hero
diadē. carnis concupiscentia sal
taē. et coram iphis nunc ad gulā
et ebrietate. nūc ad pīgtiaz et lux
uriam saltus suos ordinaē. **Psa**
xiiij. P̄fisi saltabūt ibi et respo
debunt ibi v̄lule in edibus eius. et

lyrene in delubris voluptatis. **T**ā
tum ergo facit ista filia meret̄as
scz occupatētia. qd iohannes ex toto
decipit. et conscientia p̄mitus
deperit. et qd rex iste scz animus
ā meretrice sua scz cū carne sine
timore dei. i. sine doloris scrupulo
formicatur. dices scz conscientie pp̄
e illud. **Psa. xiiiij.** Ex quo dormiūs
ti non astender qui succidat nos.

Vel allega exēplaniter qd
p̄s⁹ non diligit viros qui eius
scoleā reprehendunt. ymmo ipsa
quādoqz penas et miseras p̄curat
puerū. nono. Qui erudit deiso
rem ipse sibi iniuriam facit. et q
arguit impium maculam sibi ge
nerat. **V**el allega quomodo malū
qui non audent publice bonis no
cte. solent sibi vias et occasiōes
querere. vt sub colore alicuius iu
sticie possint iniquitatēm imple
re. sicut fecit iste qui sub specie iu
ramētē decollavit iohannem. **S**e
neca dicit. Qui nocē vult iniquā
causam muēnit.

Quin cristus secessisset in na
tūcula in locum desertum se
or̄sum. secrete sunt eum turbe et
misertus est eis. et curauit lāqui
dos eorum. Cum ergo vespe fa
ctum est venerunt discipuli eius
dicentes ei qd turbas dimittetet.
vt quilibet de deserto recedens et
los sibi congreuos procuraret. De
sertus est inquit locus hic. di
mittit turbas ut euntes in castella
emant sibi escas. Cristus autem
volens suis auditoribus escas da
re. cum esset ibi puer v̄nus qui
habebat quinqz panes ordeacos
et duos pisces precepit turbas

L in

ipsas discubere · et acapiens dic
tos paes et pisces benedixit et dce
git et per discipulos turbis dabi
uissit · Discipuli ergo turbis distre
buerunt · et sic quinq milia homi
nū preter mulieres et puulos qui
numeratū nō sunt de istis quinq
paib; et duob; pisib; usq ad sa
turitatem comedereunt · ita q; xij
cophim fragmētoꝝ superfluerunt ·
Colligit inquit dñs fragmēta ne
peant · Satis ista patet hic · **Mar.**
vi · Luce. ix · Johā. vi. //

Ista exponuntur omniꝝ q; quinq
panes ordeacei vetus testamentū
designat qd a quinq libris moy
si accēpit originem · qui bñ orde
aci dicunt · p eo q; m illis sib palea
hystorie medulla sensuū cōtinetur
Duo pisces nouū testam̄ tū signat
p eo q; ibi duplex caritas p̄cipit
in qua tota lex et p̄plete pendere
noscitur · Cum ergo in deserto hu
ius mudi sūt quinq milia hominū
qui dominum sunt secuti · scilicet
vniuersitas fidelium q; ad fidē xpi
sunt vocati · et ppter quinq sensuū
appetitus · qui sub numero quīma
rio sunt contenti · vult dñs q; ci
bis spūalib; refocillentur · ita q;
quinq paib; quos puer moyses
nob obtulit scz quinq libris legis
antique · duo busq pisibus hoc ē
doctrina euāngelica cōtinentē du
plicem caritatem spūalitati recre
erintur · Vult etiā q; omnes isti su
per senū · super virorum gratie a
caritatis · vel super spem virorum e
terne glorie recipiant · et q; disci
puli · prēlati doctores et predica
tores · istos scripturarū cibos ex
ponendo frangant · et q; ipsos dis

cibentibus et auditōribus simpli
cibus p̄dicando distribuant **h**ē
liqua vero que isti rudes capē nō
possūt · i. subtiliora sacramēta scrip
ture debent ab ipsis discipulis · a
scētificis viris reseruari et de mē
sa talū fūbleuari · Simplices em
grossa frustra ciborum et ruda sa
cramēta et documenta scriptuārū
debent capē · fragmenta v̄ero id ē
subtile scriptura sētentias nō pos
sunt tales degustare · Qua ppter
doctores talia debent alii subtilio
ribus reseruac · a · xij · cophimis · i.
in libris et codicibus doctrinam ·
xij · articulorum fidei cōtinentib;
sapienter reponere · dicētes cum
aplo. i. Coz. in. Non potui vob lo
qui quasi spūalibus · sed quasi car
nalibus tanq; puulis i xpo lac v̄o
b potum dedi non escam · //

Vl dic q; quinq panes sunt quinq
crusti vulnēa · duo vero pisces sūt
duplicis nature misteria cristi ·
Nos ergo qui in deserto religio is
vel huius mundi viuimus istos
cibos per fidem et devotionē come
dere debemus · etiam super fenum
qd hodie est et cras in cibarium
mittitur · i. super memoriaz nostre
fragilitatis recubere · a sic per spi
ritualem recreationem in xpi cō
uiuio poterimus satiari · //

Vl dic q; per istos q; cōmedēdo n̄
fuerunt cōsūpti sed potius m̄l̄ipli
cati ita q; oib; sufficerūt a n̄ de sece
rūt possuq intelligē sacēntū altaris
qd sumdo n̄ minuit · a qd ita quinq
milib; sic vni sufficē aprobat · nn.
Regum · nn. Comedent et supere
nit · **V**l dic q; isti cibi signat sci
etiā · que distribuēdo multiplicat

et cum auditores saturati fuerint
plus remanet discubentibus. q̄ ab alijs reportabat Lu. xix. Wa-
bonti dabitur et habudabit //

Vl̄ dic de elemosinis q̄ qñ
discipuli cristi. i. deuoti fideles bo-
na sua distribuūt libeāliter existē-
tibus in deserto. i. pauperibus et
egemis. sepe fit q̄ pl̄ḡ habent de re
siduis. q̄ in elemosinis expendēt
dominus em̄ multiplicat bona ta-
bum liberalium. q̄ sicut dicit. Lu
cc. vi. Date et dabitur vob̄. et p-
uerb̄. xxviii. Qui dat pauperi n̄
indigebit. Et aduerte q̄ xpc legi-
tur panes multiplicasse. ad deno-
tanduz q̄ tpe sterilitatis et neces-
sitatis debem⁹ elemosinas magis
date. alias autem non legitur pa-
nes fregisse nisi in cena. et eunti-
bus in via. et octo milibus i h̄xre
mo. In quo notatur q̄ bonis est
hōtu; bō sua distribuere. in deser-
to. i. pauperibz. i. via. i. viatoribus
et pegrinis. in cene cōuiuo. i. di-
scipulis familiaribus et amicis. a-
sic isti sunt tres panes de qb⁹ di-
atus Lu. xi. Amor accommoda mi-
chi tres p̄s. **V**l̄ dic q̄ illud qd̄ p-
dictum est q̄ secute sunt eum ēbe
multe ac. potest applicari ad hoc
q̄ malus nō potest ita ad desertū
religionis et solitudinis fugere.
quin turbe malarū cogitationū et
affectionū ipsum p̄tin⁹ studeant
comitati. //

Vl̄ si vis qd̄
ponitur hic. et qd̄ etiā replicat in
multis passibus scripture sc̄z pre-
ter mulieres et puulos. **V**bi vide-
tur innui. q̄ mulieres et parunb⁹
non solent cū pueris et maiorib⁹
numerati. et potest applicari ad

hoc q̄ numer⁹ signat eterne glo-
rie ascriptionē. quia sc̄z v erita
tem persone viriles et perfecte so-
lum merentur apud deum cōp u-
tari et in electorū numero nume-
rari. **S**ap̄. v. Ecce quomodo cōpu-
tati inter filios dei et iter electos
sors illo⁹ est. Sed reuera mulieb⁹
i. psonē mobiles et carnales et ef-
feminate. pueri. i. persone pueriles
inscie et inq̄to. in tali numero nō
debent pom̄. nec apud dei ascrip-
tionē in electorū numero compu-
tari. vnde de quolibet dampnato
potest illud expoī. Job tercio. No-
ctem illam tenebroſis turbo possi-
deat. nō computetur in diebus ā
m̄. nec numeret in mensib⁹. //

Qhist⁹ misit discipulos suos
precedere trax freatz donec
dimitteret turbas. Tandem v̄eo
dimissa turba ascendit in mōtem
solus orate. Vesperē autem facto
nauicula in quam discipuli ascen-
derant iactabatur in medio mari
magis fluctibus. erat enim ven-
tus contrarius illis. Nocte remi
ih̄sus ambulans super aquas. a-
cum nauem intrasset cessavit vē-
tus. ita q̄ illi q̄ erant in naui mi-
rati sunt et adorauerunt euz disci-
puli et dixerunt. vere fili⁹ dei es
Mor. Nauicula ecclesie i qua di-
scipuli cristi id ē vniuersi fideles
transseuant et nauigant ad glo-
riam paradyſi. dū est in mari hu-
ius mundi multis ēbulationum
fluctib⁹ agitat. ventus em̄ tēpta-
tionis dyabolice strariat eidem.
ipsamq̄ semp mititur s̄bmerge in
p̄fidū. Illud autē potissime ver-
est quādo xpc absēs ab ista naui

B ny

videtur. et quando ratione nostrorum
peccatorum Christus ab ista sua nauicula
quatuor ad gratium excellentiam absenta
tur. Quia vero deo videtur ecclesiam
propter peccata sua dimittere. quod propter
necessitate est eam multis temptationi
bus et ebullitionibus fluctuare. et multi
tis piculis subiacere. ideo dominus
videtur dicere illud. **I**e. **xii.** Reliqui
domini mei dimisi hereditatem meam
Et sibi igitur causa quod facta est michi
hereditas mea quasi leo in silua. de
dit contra me vocem ideo odiui eam
Vocuptam loco et tempore Christus solet
super aquas et fluctus istarum eb
bullitionum calcare. et ad discipulos
suos in nauiculam ecclesie inserit
corditer per gratiam reuenientem a sic
sua benedicta gratia et presentia fa
ct ventum temptationum et dy
abolicarum inflationum cessare. et flu
ctus ebullitionum quiescere. et tota
nauiculam ecclesie tranquillare.
Thobi tercio. Post tempestatem tra
quillum facis. et post lacrimationem
et luctum exultationem inducis.

R **C** Vel dic quod nauicula est ai
ma que temptationibus afflictio
nibusque et cogitationibus continu
e fluctuat. et a vento sibi contra
rio id est a mundi inanis gloria co
tinue mouetur et agitat. non quan
do Christus ad eam per gratiam re
mit et eam sua spirituali gratia et pre
sentia circumsumit. Christus enim ab
presentia reddit mentis nauiculam
fluctuosam. sua vero presentia ip
sam facit stabilem et quietam.
Augustinus. Inquietum est cor me
um donec requiescat in te domine
Et dic quod Christus quarta vigilia noc
tis venisse legitur quod in quarto pum

et o penitentie Christus visitat men
tem nostram. Prima vigilia est
discussio seu meditatio sed et contra
tio. tercia confessio. quarta satisfac
tio seu constans perseverandi in
tentio. In ista Christus ad nos venit
et a damnationis periculo nos
custodit. ps. Veni ad liberandum
nos domine deus virtutum ostend
de faciem tuam et salu erimus. //

L **C** Vel dic quod nauis ecclesie in
maris huius mundi fluctuabat ita
quod totus populus qui in ea contine
batur mortis periculo subiacebat
quousque ipse Christus media nocte per
beatam incarnationem et nativitatem
venit. qui omnia tranquillavit. //

Vel dic quod exemplo Christi nos debemus
turbas negotiorum et seculorum ho
minum et turbas cogitationum et
affectionum relinquere. animo mo
tem contemplationis ascendere.
et solum ibi dominum exorbare. //

O **M** Christus nocte venit ad di
scipulos qui in nauicula flu
ctuabant. ambulans super mare
turbati sunt discipuli dicentes. quod
fantasma est. non enim advertebant
quod esset Christus. sed magis credebat
quod esset aliquis fantasticus spiritus.
Christus vero videntes eos clamans
et timet dixit eis. habete fiduciam ego sum nolite timere. Pe
terus vero inter ceteros audacior
dixit. si tu es domine iube me ve
re ad te supra aquas. Quem cu
r ihesus ad se vocaret et petrus de na
ui descendens super aquas secus pe
ribus versus ihesum applicaret
videt velut validus superuenire
timuit et ideo mergi incipit. sed
statim cum ad ihesum clamasset

dicens domine saluu^z me fac. et
stus extēsa manu ipsum te capte.
et incredulitatem ipsius merepa-
uit dicens Modice fidei quare du-
bitasti. ac si dicaret. si no n dubi-
tasse nunq^z submergi incipilles
Mora ¶ Ista possunt applicari ad
ostendenduz veritatē fidei. q̄ quā-
do in homine fixa est certa et iou-
bia. quicqd in vtrū fidei facere
vult facit. modica tamē hesitatio
vel dubitacō impedit opus istud
neqtur em̄ q̄ homo in nullo du-
bitet cōplendo. s̄ potius illud q̄
vult fieri credat p̄certo fienduz.
Vñ tecte causa q̄re iste vetule et
psone simplices faciūt qnq^z mira-
bilia expimēta. q̄ tamen homo ra-
tionalis et sensatus nūq^z inuenit
esse vera expter firmā credulita-
tem quā habet. quāz tamē homo
sensatus nūq^z habet. qz semp iq̄uit
causa recū et p consequēs semper
dubitat in pmissis cu^z nō videat
rationem. Et inde fit q̄ illud idem
q̄ a simplicibus inuenit verum. a
sapientibz illud experiri volētibz
inuenit falsū Ideo dñs dicit. Ma-
thei. xvii. Si habueritis fidē sicut
granū sinapis. dicetis mōti huic
transī hinc et trāsibit. vnde. Mar-
ix. Si potes credē. omnia possibi-
lia sunt credēti. Nec inru cu talis
potestas credēdi vel faciēdi mira-
cula possit consistere cu peccato.
Ista em̄ ē grā gratis data. q̄ quā-
doq^z ēst in peccato. sicut apostol^y
videtur bñ supponē. Co^z. xm. v-
bi dicit Si habuero omnē fidē ita
vt mōtes trāsferā. caritatem aut̄
nō habuero nichil sum. ac si dicat
q̄ ista sine caritate fieri possunt.

Sicut patet. Lu. ix. de illō q̄ eicie-
bat demōnia. a tamē nō sequeba-
tur xp̄m. fides e m̄ in dubia totu^z
facit Sicut patet infra. xvii. vbi
dictum est apostolis. q̄ pp̄t mere-
dulitatem suā non poterat demōni-
um eieisse. Sicut infra. xxi. dici-
tur. Si habueritis fidē et non hesi-
taueritis nō solū de sculnea facie-
tis. sed et si huic mōti dixeritis.
tolle te. et iacta te in mare fiet Si
cūt patet hic de petro. qui n̄ fuit
meritus n̄ quando dubitare ince-
pit. Modice inquit fidei quaē du-
bitasti ¶ N ¶ Vel dic q̄ exemplo
petri nos et alij qui quādoq^z desce-
dimus ad nauiculam in māe. i. in
claustro ad negotia mūdi. a de co-
templacōis securitate ad actiue
vite fluctuosos labores. a nichilo
minus ad xp̄m sepe currimus. et
in ip̄is aq̄s. i. mundi negotiis nos
posse saluare speramus. Verum
quia ventus valid^y temptationū
nos agitat. quādoq^z in vitis et
in malis cōplacētis mergi incipi-
mus. q̄ prop̄t nō immitto dāpna-
tionis periculum formidamus.
Nos ergo statim quando istā mē-
sionem sentimus. ad cristuz debe-
mus per orationem clamare. et
ipsius auxilium implorare. dicen-
tes. Domine saluum me fac. et
illud. ps. Non me derengat tem-
pestas aque etcetera. Iple vero si
nos deuote clamauerimus. statu^z
manum suam adiutricem exten-
det. et nobis dulciter subueniet
et succurret. ¶ O ¶ Vel dic
q̄ exemplo cristi muki sunt boni
christiani id est boni et sancti vi-
ri. qui prima facie creduntur

B v

esse fantastici. i. hypocritae et vani.
quando supra aquas mūdane p
spētitatis videntur p cōtemptuz
transire et mundi gloriam culca
re. sed opibus sequētibz veri pro
bantur. ita ut ipsis mediātibz a
līj ad concilicationē similez puocā
tur. Domine inquit si tu es iūle
me venire ad te. vnde Johannis
deamo. Opera que ego facio testi
momū phibent de me.

¶ Capl'm duodecamū

¶ A

O M dominus descendēt
i ptes tyri et sydomis.
ecce mulier cananea a
finibus illis egressa. et
scbz marcu domū ingressa clama
uit. Domine miserere mei fili da
uid. filia mea male a demo io rex
atur. vñ qz ista n̄ eāt de genē isrl
sed genere syrophenissa. dominus
non audies pertrāsibat. Dicebat
enī se non eē missū n̄ ad oves que
pierāt dom⁹ isrl. Et qz n̄ erat bo
nū sumere panē filioꝝ et mittere
cambz. Quae cū dicta mulier cla
mās et orans instabat et caties co
medere micas de mēsis dominorūz
cadētes allegabat. dices etiā dñe
nā et catelli edūt de micas qz adūt
de mēsa dominorūz fuoꝝ. ideo mi
seratus dom⁹ sibi dixit. O mulier
magna est fides tua. fiat tibi sicut
vis. et sanata est filia eius in illa
hora. vt hētetur. Math. xv. ¶

Mor ¶ Ista mulier cananea et gē
tilis signat animā peccatōe. cuius
filia signat ipsis cōsciētiā atqz mē

tem seu volūtatiē. Qñ ergo sit p
mulier ista scz peccatrix aia de fini
b⁹ tyri qd interpretat angustia.
et de finibus sidonis qd interpre
tatur cōmotio inq̄tatis. scz de sta
tu peccati. qd pot̄ aiaz in cōmoti
onē inconstātiae et i angustia de spe
rationis et l̄sticie p contritionem
egreditur a domū sp̄ei ac securita
tis scz statū p̄mitētie ingredit ge
mens et flēs p filia sua. i. p mēte
et volūtate sua. diu a demone p
peccati possessa. deuz humilit̄ dep
catur. Demoniū enī tūc filia neāz
verat. qn̄ per peccati mēte neāz
per diuersas cōcupiscentias mis
erias et cōbulatiōes flagellat atqz
bat. Math. ix. Filia mea modo de
functa est. Sz sepe fit p diuina pi
etas statim non exaudit. quīymo
veratio nē illi⁹ filie. i. peccata neāz
et mētis nostre miserias sub dissimu
latiōe p̄traſit. Videt enī q ex hoc
homo fragilitates p̄prias cognos
cit et ad recurredū ad dñm fortis
iārdescit. Sap. xi. Dissimulās pec
cata hominū ppter pe mētēiaz. Vñ
dominus videtur aie dice illud qd
subditur. n̄ est inquit bonū sumē
panē ac. Ac si diceret nō deez gra
tiā impendē peccatoribz. s̄ filiis et
p̄sonis sanctioribz. s̄ ipsa deb̄s s̄b
iungē. Dñe nā et catelli edūt cē.
hoc est dictu et etiā peccatōes dñc
refici tuis beneficis. qz tu vennisti
nō iūstos sed peccatōes saluate.
et ideo filia meā. i. mēte meā debes
merito liberaē. Et vere si dñs i no
bis p̄seuerātiam videat. et istum
ardorem deuotionis inueiat i no
bis ipse istā vexationē et tēptati
onē vitiorū auferet et mēte neāz

trāquillam faciet · ipse dico q̄ est
panis vite · q̄ potens est canes & fi-
lios · i. peccatores et iustos miseri-
corditer faciare · ps. Homines et
iumenta saluabis domine Marci.
vn. Inuenit puellam sedetē sup-
lectū et de monū exiūsse.

Vel dic q̄ ista gentilis mulier sig-
nat gentilitatez · cuius filia · cui
gens demonis p̄ ydolatram subia
cebat. Hanc ergo filiā · i. gentē gē-
tīlū dominus nō statī a p̄ncipi
o curauit · sed aliquādiū lāguere
permitit · q̄ ipse q̄ erat paīs filio
rū isrl̄ · principaliter ad oves & ad
filios isrl̄ fuit misus · quorum pa-
tribus erat repromissus. Finalē
ramen istā filiam liberauit · quādo
per apostolos fidem suam gētīlibz
predicauit. Tēno · nij. Gaude fi-
lia edom quē habitas in terra hys
ad te quoqz peruejet calix · i. fides

C **V**el dic q̄ panis filioruz · i.
sacra theologia non debet camb⁹
dari · i. in negotiorum seculariuz v-
sibus deputari. **V**el dic q̄ canes
sunt obstinati vel infideles v̄l sim-
plices atq̄ rudes panes et q̄z filio-
rum · i. subtilitates et arditates si-
dei & sacre scripture · qui solis spi-
ritualibus filijs · fidelibus et scie-
tificis viris debent dari non debet
istis camb⁹ predicatori. Mat. vn.
Nolite sanctuz dare camb⁹ · neq̄
mittatis margaritas ante porcos
ne forte concilient eas pedibus
suis · et conuersi discumpant
ws.

D Je dicitur q̄ ante dominum
posuerunt cecos et claudos ·
quos vt sanauit · mirate sunt tue-
re videntes mutos loquentes · ce-

cos vidētes · claudos ambulantes
et magnificauerunt eum.

Mor. **S**ic vere nos debemus
gaudere admirari et deuī magni-
ficare quando videmus q̄ p̄ ipsi⁹
misericordiaz infirū sanantur · i.
peccatores conuertuntur et quan-
do muti · i. obstinati per confessioz
loquuntur · ceci · i. ignorantes p̄ dis-
cretionem vident · claudi · i. ad be-
ne operandum inabiles per bona
opera proficiuntur · gaudium e-
nam est angelis dei super uno pec-
catore penitentiā agente. Luce
xv. Quia sancti & angelici viri su-
me debent de conuersione peccato-
rum gaudere.

Idens cr̄stus multitudinēz
homīnum qui ipfuz seduti fu-
erāt in deser tum · cepit dicere de e-
isdem. Misereor super turbam · q̄
iam triduo perseverant mecum ·
nec habent quid manducet · et di-
mittere eos ieunios nolo · nē defi-
ciant in via. Quidam enim de lon-
ge venerunt · Ergo cum discipuli
michil preter septem panes et
pisciculos paucos haberet · iussit
eis distibui · et fuerunt inde qua-
tuor milia homīnum satiati · q̄ sc̄
de tampaucis cibis ad satiētatem
supserunt. Septem vero spōte
de reliquis remanserunt.

Moraliter. **S**ic cum cr̄st⁹
in deserto huius mundi multos vi-
deat qui iam triduo id est in fide
trinitatis cum eo perseverant · ti-
mens ne propter defectuz spiritu
alium ciborum deficiant in via per-
fectionis et moruz · voluit q̄ disci-
puli id est ecclesiariuz ministri sep-
tēz panes cum discipulis paucis

.i. septēm ecclesiastīcā sacramēta
cum ceteris sacramētib⁹ reme
dys ipsis distribuant. vt spūalit⁹
refecti i via fortiores existāt. Sēp
tem vēro spōrte .i. septē virtutes
morales sup̄funt. que ex septē sa
cramētis superiument et succes
cunt. et illorū quidā de lōge vene
runt qui de statu peccati p̄ penitē
tiam appropiāt. **Josue.** ix. Da
terra longiqua vērim⁹ serrātū tui

Capitulū dēcamū tertīū. **A**

Hūspit xp̄c petrum ia
cobū et iohāne. a dux
it eos i mōte excelsū
seorsū. et trāsfiguātus
est ante eos. et resplēdit facies
eius sicut sol. vestimēta aut̄ eius
facta fuit alba sicut mīx. facta ē
species eius altera sicut dict̄. **Lu**
ix. Et apparet illis moyses et he
lias loquentes cū ipso. Ecce autē
nubes lucida obumbrabat eū. et
ecce vox de nube dicens **Dic est hi**
lius meus dilectus ac. Petrus at
tunc dixit. domine bonū est nos
hic esse. si vis faciamus hic tā ta
bula. tibi vnu. moysi vnu a ha
lie vnu. **Moz.** Ista possūt applicari
q̄ quicq̄ vult figurelic̄ trāsfigu
rati p̄ conuersione et penitentiaz
in virum spūalem et scientiū
trāsformari. ista q̄ sequūtūr debet
per ordmē opa. Debet em̄ p̄mo
seorsū. a tumultū hominū re
dere. et i monte cōtemplatiois
et celestium affectionū astēdere.
petrum iacobum et iohāne. i. bo
nam societatem querere. et coraz
eis non coram alijs conuersari p̄

sonaliter et manere. quoniam an
te omnia bona societas est querē
da. et turba malorum hominū fugi
enda. In monte inquit seorsum
vnde. **Seneca** in libro de moribus
dicit. q̄ solitudinem q̄at q̄ cū ino
rētib⁹ vult vivē. **vñ.** **Eccē.** xxv.
In medio cogitatiū. supple i legē
dei. assiduus esto. Tūc em̄ homo p̄
conuersiōnē facilis transfiguātur
et facies sue mētis per ḡtiā et dis
cretionē sicut sol resplēdit et il
luminabitur. vestimentū sue ouer
siois per cādorē inocētīe cōtinētīe
decētīe sicut mīx dealbabitur a sic
species conditionis sue i alia; al
terabitur et vertet. facta est iqt̄
spēs eius altera. **I Regū.** xi. Qua
taberis i virū alterū. Et tūc mo
ses. i. lex et scientia. hellas. i. sancti
tas et innocētīa ipshū cōmunicabūt.
et bona doctrina q̄tum ad p̄mū.
bonaq̄ et sancta vita q̄tū ad secū
dū apud eū permanebunt. Quia
ista fuit i quibus tota lex pendet
et prophete. Talis etiā sic figu
ratus et mutatus a nube speledi
da id est a lumine celestis gratie
et glorie obumbrabitur. et sic fili
us dei dilectus mento vocabitur.
et ut audiatur ab alijs i dei spe
cialēm filium preligitur. **Dic est**
inquit filius me⁹ dilect⁹ ac. Qui
a reuera tales merentur filij dei
nunciari. et quando aliquid pre
dicant seu mandat ab alijs debet
audiri. et si prelati fuerint eis de
bet obedire. **Johannis** secundo.
Quocunq̄ vobis dixerit facite.
Grodli decimo tertio. Obserua e
um et exaudi vocem eius. Si em̄
moderī p̄dicatores essent a ibis

et a secularibus negotiis segregati. in montem contemplationis eleuati. et per spiritalem conuersationem a communibus morib⁹ hominum alienati profecto a secula tribus audirentur et verba eorum et predicationes bilentius impleteb⁹ tū. ita q̄ alij dicerent illud abdicētū. in Domine audiū audiz tuū et timū. Tunc pro certo petr⁹ iacobus et iohannes. i. soñ et vici in ipsorum sañctitatez et gloriaz videntes poterunt dicere. Domine bonum est nos hic esse. quia societati salutis gloriabuntur adesse. Tria enim tabernacula se velle facere dicent. inquantū sc̄e ēmitatis fiduci ipsorum p̄dicationē cognoscēt. Domine inquit petrus bonū ē nos hic esse faciamus hic ēa habitacula. ¶ B. ¶ Vel dic q̄ illi q̄ sūt petr⁹. i. agnoscētes p̄ discretiōnem et sapientiam. iacobus sup plantantes dyabolū mundum et carnem per humilitatez paupertatē et continentiam. iohānes. i. gratiōsi per puritatem et innocentiam digni erunt. cū xp̄o monte p̄ para dybi ascendere. et ipsum contemplati spūaliter et videre. ¶ I. sa. xxxviii Negez in decoro suo videbunt. ¶ C. ¶ Vl̄ dic q̄ iusti debent in se ipsis xp̄o qui interpretatur r̄act⁹. i. pietati. moysi legislatori. i. veritati. helie qui achab reprehendit. a prophetas baal occidit. i. iusticie et veritati ēa tabernacula preparare. Quia sc̄e pietati ī affectu seu in concupiscibili. veritati ī itelle ctu seu ī volūtate. iusticie ī ira scibili debemus domicilium dedicare et tunc poterit dī illud. ps

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutum. ¶ Vidam puer oblatus ē xp̄o ut sanaretur. eāt sicut dicit lunaticus. vide Mar. nono. Illi q̄ tributū seu dīdraagma recipiebat de singulis p̄ romanis conquesti sūt petro de xp̄o. eo q̄ non soluebat censum illum. Quo cōperto xp̄c petrum ice ad mare et hainū mittere precepit. et staterez ī ore p̄imi piscis ipsum reperturaz p̄ dixit. quez pro se et pro petro ne scandalizarentur exactoribus daui iussit. Et nunc inquit ne scādilizemus eos vade ad macē et state rem quēm ī ore p̄imi piscis repies da eis pro me et pro te. ¶ Mor. ¶ Ista possunt allegari exemplaria q̄ multa p̄ euītādo scādalo sūt facienda q̄ alias fieri non debent. constat q̄ xp̄c ēbuto nō erat obnoxius et tñ fūstīm ētibus scādalū fieri voluit ēbutarius. Homo enī quā tūcūq̄ sit liber v̄l nobilis dēt quā doc⁹ contra libertatez dignitatem vel nobilitatē p̄ptuam multa dissimulaēt et facere. vt sic scādalū et alioz offendiculū v aleat euītare ne causas litiū et discordiarū possit si secus faceret fūscitare. Ve enim homini illi p̄r quē scādalum venit. ¶ E. ¶ Vel dic q̄ xp̄c et petrus qui pecuniam non habebāt paupes et maxime deligiosos designant. p̄ sc̄is vero qui staterez ī ore portabat mūdi diuites signabat. qui ī mari huius mundi vagantur. diuitis et pecunis cumulantur. Qn ergo xp̄c et petr⁹ i. religiosi et paupes id īgēt pecunia et maxime quādo hūt soluere

nauigalia et nauia vel ebūta. ad
pisces. i. ad diuitias cum hano hu-
mīlis pīscationis et supplicationis
recūtūt. pīerto iphi diuitias se-
lāces debent pī eis soluere. et pro
transīdo pericula vīcūtādo scā-
dalo necessaria ministrare. in hoc
iphi pīsces. i. mūdi dites et volup-
tuosi xpō et suis paupibz pīfītūt
qī loco et tpe suis pecunias et diui-
tias ipīs necessaria pīuidēt sicut.
Johue. n. de pīscē legitē. **Qd** ionaz
in maē pīctū recepit. et eū ad lit-
tus saluū et sanuū detulit et eīcat.
Ergo bono diuitiā dicitur illud pīs
Tibi dēlictē ē paup orphano tu-
eris adiutor.

Capitulū decimū quartū. // A

Hec pītūr de illo pīeo
apīsto maioribz i exē
plū. qī dīcē fuisse beat⁹
marcial. quē dñs aduo-
cāns statuit in medio. et dīxit sic
Quicūq humiliauerit se sīc pīuul⁹
iste hic magn⁹ ē i regno celorū. **F**
Mor. **D**oc pīt adduc ad hoc. qī
xp̄c dīligit in cētīā et hūilitatē.
et quo ipē zelat pī paupibz et sim-
plicibz dīcēs. Qui escīpt pīuul⁹
me recipit. et qī scādālizat nō. **P**
Hic hic qī qī cētū oues habe-
bat pīdīt vna qī relīnquit
nouagītanouē i dēftō et vadit il-
lā querē qī errauit. et sīc dīcē. **Lu**
xv. Cū iuenīt eā ipīsūt i hume-
ris suis gaudēs et suocās amīcos
Sandētqī plī sup illā vna qī sup
nouagīta nouē. Quia gaudiū ē a-
gel sup vno pētō pītētā agētē
qī sup nouagītanouē iustos qī nō

vidēt pītētā. Nō emī ē volūtas
apud pītētā vīt pīat vna de
pusīlis nōstris. **Math.** xvi. **J**
Mor. **I**sta exponūt de āgēlis et
homībz. In principio emī de? hēbat
cētū oues. i. āgēlos et homīnes. qī
sīc nouagītanouē qī stāt ex no-
uenāio in seipso mītīplīcato ange-
los significāt. qī in nouē ordīmbz
fūt dīstīmāt. vna vero restās nu-
merus. humānā naturā dīsignat.
qī ab uno homīne tota pīcessit. **V**i-
dens ergo cētū ouē vna de gēge
sīc pīdītā et errātō sīc humānū
genus. dimīssis nouagītanouēz
i. āgēlorū ordīmbz in pādysī dē-
ftō. vēnit hīc in hūc mūdū perso-
naliter querē ouē istā sīc humānā
naturā. quā suis humēis pī beataz
mīcātōez imfōsūt et ad dēftū
pādysī cū āgēlis reportauit. Et a-
pītī sup mīcātōe et saluatiōe eius
ad lēzī gāwīsī est qī sup nouagī-
tanouē. qī sup angelorū ordīmes
quos sīc nō assūpsit. Mīto emīz
plus vīdetūr de homīnesqī ange-
los dīlexisse et de eorū salute am-
plius letatī fuisse mīcātō naturāz
humānā nō āgēlicā legē assūpsisse.
dīcēs illō. pīer. vna. delīcie mee
fūt esse cū filīs homīmū. **V**īsi vīs
allega ad oīdēdū qītū gaudiū ē
deo et āgel eius sup cōuersiōne ho-
mīnis peccatoris.

Capitulū decimū quīntū. // A

O vno seruo nequā hic
agit qī dēlebat regi de
cē mīlia talēta. Qui dī
non habēt vni soluēt qī
dēlebat iussus ē cū vīore et filīs

veniundam et omnima que habebat
distrahi ut pecunia solueretur. Ve-
rū quod servus iste ad pedes supplex p-
cessit et dilatioēz poposcit. Patiē-
tiā mōt habe ī me et oīa reddā tū-
bi. dñs vero misericordia est ei⁹. nō so-
lū dilationēz de dit ymo totū debi-
tū relaxauit. Iste tñ servus dimiss⁹
cūdā seruuo suo q̄ debet sibi cē-
tū denarios simile facē noluit qui
ymo cū dilationēz petet ipz ī carcē
tē donec redderet debitum alliga-
uit. Hęx ergo audiens hoc. seruū
reucat a huā impietate īterpās-
sic porat. serue nequātōne debitū
dimisi tibi q̄ rogasti me. nōne er-
go oportuit te imisereri illi⁹ serui
sicut et ego misertus fū tui. Irat⁹
ergo rex ipfū carcēibus tradidit
donec vniuersū debituū redderet a
ipfū verberibz cōdēpnauit. vt hęc
Mathe. xix. // Qor. **I**sta pabo-
la saluatoris expomē p seipsaz. q̄
ad hoc principalē videatur tēdere
q̄ illud qd̄ aliq̄ sibi vult fieri. al-
terū dēt facē. Et q̄ a deo vel plato
relaxari desideat. dēt s̄bditos a cō-
seruos qui fūt obnox⁹ relaxacē a
fuis īmūriatoribz misericordiā pe-
tētibz indulgē. Eccl. xxviii. Be-
linq̄ proximo tuo noctēte. Lu. vi
dimittite et dimittet vob⁹. Cuius
tamen fit cōtrariū. q̄ mlti fūt sic
servus iste q̄ bñ volūt q̄ secū agat
misericordiē. ipfū vero nō cū alijs
age volūt n̄ crudelitē. Volūt em⁹ q̄
ipfis misericordiē idulge atur a tñ
si quis eis aliqd̄ debeat v̄ aliquaz
īmūriā faciat nolūt q̄escere quin
ledat. Cōstat em⁹ q̄ omnū deus
cūlibet cōdonat. cūlibet patet et re-
mittit. et tñ crudelēs et malū alijs

fuis debitoribus vel īmūriatoribz
nō remittūt. sed potius crudeliter
punit et exigere cuncta vōlunt.
Sicut ad litteraz pater de multis
qui ī īfirmitate positi sibi spūa
liter postulant a supplicē a deo mi-
sereri. et tamē quādo sanātur so-
lent cōtra alios ī pie debachari.
Ecclesia. xxviii. Homo hōmī ser-
uat irā et a deo querit medelam.
In hominem simile sibi nō habet
misericordiā. et de percatis suis de-
precatur. Ipse dū caro sit referuat
irā et ap̄icationē petit a deo. Sed
pericolo rex xp̄c v̄tra tales īnḡtos
finaliter surget et eos tortoribz ī
fernaliibz tradet dīces. Seruē ne
quā nōne oportuit te imisereri cō-
serui tui sicut et ego ac̄. sicut dici-
tur. Iaco. ii. Judicuz sine miseri-
cordiā illi fiet q̄ nō fecerit miseri-
cordiā

¶ Capitulū decimū sextū // **A**

Quidam paterfamilias ha-
bens vineaz. exiuit p̄
mo mane cōducē op̄a-
rios ī eāde. Cōuētioē
autē facta de denario p̄ labore di-
urno. hōa p̄ma quosdā ī vineā mi-
sit dem̄ hōa tēria. a hōa meidiana a-
lios ī foro repdit a oibz idē p̄mit-
tes p̄caū ad vineā destinauit. Fina-
liter hora nona aliquos repies o-
ciosos et ipos p̄ eodē p̄cio ī vine
a cū alijs collocauit dicens. Quid
hic statis tota die ociosi. dicūt q̄
nēmo nos cōduxit. Itē īquit et
vōs ī vineā meaz et qd̄ uistū fuē-
tū dabo. Vespere autem facto
procuratorem suuz misit op̄arios

wcare et mercedem reddere. pre-
cipies a nouissimis icipie. et tam
ultimo sicut primo dace. Cum ego
singuli singulos denarios acciperet
qui primo venerant arbitrii sunt
quod plus accepturi essent. Quod cum
non fieret murmurabat stratega
familias dicentes. Unus nouis-
simi una hora tantum fecerunt. et
pates nobis illos fecisti quod portauis
ponduis diei et estus. quibus domi-
nus hec verba respondit. Amice
non facio tibi iniuriam. ex denariis
o enim conuenisti meum. tolle quod
tuum est et vade. quod volo huic da-
re similitudinem tibi. Subiungitur hinc
quod sic erunt nouissimi primi et primi
nouissimi. Math. xx. // Ora. ¶
Ista parola pot applicari ad mul-
tos motus et modos fortunae. Ista
enim habet unum iudicium. in quo
non est ratione iuenerit nisi. Sic
volo sic iubeo sit per ratione voluntas.
Ista enim tantum male merito sic
bonum merito. Et quoniam ceteris remune-
rat ultimo remete. tardius vero am-
plius laborantem. Etiam in mundi
cursu videmus quod nouissimi efficiuntur
primi. et primi nouissimi. quia
qui amplius in vinea ecclesie labo-
raverunt. et primo premiari et be-
neficari meruerunt aliquoties post
ponuntur. Illi enim qui patrem vel nichil
fecerunt scilicet adulatores consan-
guinum quod ultimum esse debuerant propo-
nuntur. sicut videmus in cursu do-
minorum ubi semper solent pre diligi-
magis novi. unde. Leui. xxv. No-
uis super iumentibus vetera pice-
tis. Unus quando isti bene meriti con-
queruntur de suis ingreditis dominis
vel etiam de fortuna dicentes se

diutius labore et nichil ultra
alios recepisse. dicentes illis. Lu.
v. Per totam noctem laborates
nichil cepimus. Videtur quod ista sit
responsio eorum. quam mali prelati
vel domini dicunt ipsis. Nonne ex
denario diuendo conuenisti meum
i. nonne sufficit tibi quod vestes et ci-
bos habueas. et remittunt eos quam
dico vacuos et sine honore dicentes.
Tolle quod tuum est et vade. volo em
huic nouissimo dare sicut et tibi.
Fortuna enim illud idem respon-
dit de ipsa coquenteribz. In me non
licet michi facere quod volo sed
de bonis meis. volo huic qui in
chil fecit deinde tantum sicut tibi qui
satis meruisti. Tolle quod tuum est et
vade. quod si diceret. Nichil habes tu
um nisi quod volo dace. sicut dicit a
postolus. Roma. xi. Si autem gra-
iam non ex opibus. Alioqui gratia
iam non est gratia. Si ex opibus iam non
est ex gratia. alioqui gratia non est gratia
et. Ephe. vi. Nichil itulimus in hunc
mundum. ¶ **V**l. allega contra quod
dā pōposos dños. quod prima hora tē-
ra et nona hora sunt familiacēs
tot in domibz suis recipiunt et de
familia sua faciunt. **I**te quis sit vos
in vineā meā. si sero. i. in fine oēs
equaliter primiā. quod patrem à nichil ab
eis reportat. Tolle inquit quod tuum
est et vade. sicut isti servitores faci-
liter recipiunt ita faciliter recipiunt et
parum ipsis de luero tēbūt. ¶ **C**
Vl. dic quod patfamilias ē deus quod est
na predestinatione ad vineā. i. ad
ecclesiā vlt̄ ad fidē vlt̄ ad alios sta-
tus alios et alios tēporibz vocavit.
Quia quod soam hora prima id est
in puericia. alios horā tercia id est

in iuuētute: alios hora nostra. . . si se
ne cōtute ad fidem vel penitentiam
vocate non cessat. q̄bus denariis
diurnum. . . eterne vite premium
promittit generaliter et disp̄sat.
Ista tamen est r̄eritas sc̄bz occul-
tam istius pat̄familias senten-
tiam iusaciam et p̄uidentiam. q̄
non semper plus et prius labora-
tes alii preferuntur. ymno quā
doq̄ sit q̄ ultimo cōuersi et mimo-
nis ut p̄ma facie patet meriti. ad
celi premium preponuntur. sicut
sit q̄ primi nouissimi etiā aliquo-
tiens habeantur. Patet enīz q̄ il-
li q̄ ultimo conuertuntur ad dnm̄
seuentioni studio quandoq̄ anti-
quiores in meritis. et per sequēs
in premijs antecedūt. Patet etiā
q̄ gentiles ultimo ad dnm̄ cōuer-
si. qui diutissime ocosi extiterant
cum nullus eos ante apostolos co-
duxisset iudeos qui a principio fide-
les extiterant fide et moribus ad
gloriam preuenierūt. Patet iſu
per q̄ subdit superioribus. secula-
res ecclesiasticis et religiosis. lay-
ci scientificis quādoq̄ meliores ex-
istūt. et nouissimi p̄mi fūt. Qnq̄
etiā occulto dei iudicio lom̄ cadūt
imp̄j vero cōuertūt et loco alio-
rum in gloria succedunt. **J**ob.
xxxiii. Conteret multos et innu-
merabiles. et stare faciet alios p̄
eis. Perdidit multos et innuera-
biles et regnare faciet alios pro-
eis. De quo non possunt cōqueri
p̄ores. quia cū fides gracia et glo-
ria non sint ex meritis nostris. si
ex dei misericordia. iuxta illud ad
Titum. n. Nō ex operibus iusticie
que fecimus nos. sed sc̄bz suā mi-

setcordiam saluōs nōs fecit. nul-
li facit deus iniuriaſi alterū alto-
ri anteponit. ppter q̄dicit. Non
facio tibi iniuriam. volo huic daē
sicut a tibi accipe q̄d tuū est. a hoc
q̄d sicut dicit. **H**o. ix. Nō ē volētis
neg curtentis. & de i miserētis. **¶**
D¶ **V**l expone vt expoit **E**cce. de
illis qui i mūdi principio et in fine
cōuertunt ad fidē. q̄ tā p̄mis q̄
ultimo ſēper pat̄familias de⁹ pat⁹
est dare mercedē. vñ. pe. in auroā
dicit. Qui veinit extrem⁹ dispen-
ſatoē. vocate. tantū percipiet sicut
qui veterat ante. Sic deus osten-
dit q̄ quādoq̄ venimus aggredie-
diamur opus. q̄ ce r̄ti de munē
fumus. Vel dic moraliter q̄ vme
a est anima. operari fūt sensus
et affectus. qui ad bene operadū
debent mitti et si ocosi fuerint in
crepari. et si virtutes omnes fil-
habere nequeāt. saltē vñus post
aliū dēt paulatim ad virtualez op-
ationem inclinari. Premium etiā
am eterne retributioñis cunctis
dabitur quādo in sero. . . in fine se-
culi nostris ſēibz eterna gloria oce-
detur. **¶ E**

De dicit q̄ duo ceci q̄ sec⁹ vi-
nam mēdicātes ſedebāt audi-
to q̄ ihūs nazarenus trāſiceret ince-
perunt fortiter clamaē. **F**ili dāuid
miserere nostri. Cūq̄ turba eos
increparet vt tacerent illi multo
magis clamabāt miserē. Qd vt
ihesu agnouit. oculos eorum teti-
git. et viſum eis restituit. qui sta-
tim iphi⁹ cum aliis ſecuti fuerunt
Aduerte tamen. q̄ **M**arc⁹ deāo a
Luce. de amo octauo non ponitur
misi vñus. et quia vñus eāt altero

famolior ideo ibi de alio subtiler.
Mora Allegoriae duo ceci sunt
duo populi. iudei et gentiles. q̄ ce
ci per ignoratiā. sedētes per pigri
tiā. medicantes p̄ auaritiā. secus
viaz p̄ manē gloriam et appentī
am. et p̄ mundi negotior̄ splacen
tiā. ceci merito esse dicebantur
Cristus enī nō obstatē turba sac
dotū a phariseor̄ illos p̄ fidē illu
minauit. et illos duos populos
seu multos de ipsis p̄ gratiaz sua
tutig. et ad sequendū se per fidē
et bonam op̄ationē induxit. **M**a
nn. Vbi de duobus fratibus quos
Ihes⁹ de nauī vocauit dicitur q̄ re
latis cethib; et p̄ se secuti sunt eli
F Vel dic q̄ homo dum est in
vita potest dici cec⁹ secus viaz mē
dicās. expone vt supera. Et ideo
iste quando audit Ihesum transeū
tem. et sibi appropinquante. id ē
quando videt q̄ nunc est tempus
metendi. et q̄ nūc data est sibi po
testas cristum et eius misericordi
am inueniendi. statim cū clamore oā
tionis et confessionis. debet ad eū re
curtere et illuminationis sp̄ualis
sc̄z gratie et influentie beneficium
implorare. Quid vultis inq̄t vt
faciam vob. Domine inq̄unt vt a
periatur oculi nostri. ps. Illui
na oculos meos ne vñq̄ obdormi
am in morte. Quinymo etiaz si ta
lis videret q̄ tba p̄terens. i. rep
tationuz fantasmatū cogitationū
et temporaliū sollicitudinū tumul
tus. et mundi negotior̄ anfract⁹ ip
sum inceperat. et a clamore co
fessionis et orationis ipsum impe
diret vel retardaret. ipse tamen
multo magis dēt. infistere contra

turbē im̄pedimentū et a cristo mi
sericordiam implorare dices. Mi
serere mei fili dñi dñs. Et pro certo
si dominus viderit ipsum clamān
tem. et in illo clamore perseverā
tem. ipsum illuminabit et tanget
per gratiam et verā cognitionēz.
ccitatēm peccati et ignorantie si
bi tollet. ita q̄ p̄ bonam op̄atioēz
et discretionem post cristū imitā
do sequetur et curret et dicit ill⁹
Math. vī. Magi sequare te quo
cūq̄ ieris. **V**idetur petatio
mār̄s filiorū zebdei. sed vide ifea
Mar. quarto. De ingressu domini
super asinam. vide **L**uce. xix. De
euerione mensarum et electōe co
lumbas vendentium. Vide ifea
Joh̄is secundo.

Capitulū de amū septimū

A Vm semel cristus esū
iret et sicū p̄ locū cō
spicet. iuit ad eā si qđ
forte fructū i ea rep
iret. q̄z cū nō fruct⁹ b̄ solū folia re
p̄iret. nō em̄ eāt tēp⁹ ficiū sicut
dicit. **M**ar. xi. Ideo ficiū cōtinuo
maledixit dices. Nūq̄ fruct⁹ ex
te nascatur. et statim aruit ficus
Math. xxi. **M**or. Ista ficiū p̄t v
losos h̄yles signae. q̄ folijs verbo
rū habūdāt. fructū tñ opis et effi
cacie non habent. vulgare em̄ ē
q̄ vbi est verbositas iactantia et
elatio maior. ibi operis et efficaci
e nec non diuiciarum et amicicie
solet copia esse minor. pueriorū
xiiii Vbi verba fūnt plurima ibi
frequenter egestas. Quia quan
do esuriēs. i. quādo aliquis idigēs

ad tales dicit et fructus alio*rum*
solari vel auxiliū in eis inuenire
se credit. satis folia. i. pmissiones
verba a iactantias cepit fructum
vero nullum inuenit. Qd de ipso
tis est verum in quibus sola folio
rum et verborum vanitas. et soli
conuersationis virorū nullus autē
bonae opationis fructus inuenitur.
Quia propter tales infructuosi a
deo maledicuntur et vice se ex
terioris conuersationis sicut sicca
tur. et ariditate paupertatis damp
naturi Verbosi em̄ et vani amici
merentur siccari temporaliter. ipso tē
vero merent̄ arest̄ et vice se
conuersationis perdere spiritualiter.
Mat. xi. Habi fīcū cui maledix
isti ait. Bona em̄ conuersatio si
ne tō vita nō potest durare. ymo
cito deficere debet. Mat. xii. Sem
natū ariuit q; non habuit humo
rem. Vñ seneca i libro de morib;
ait. Nunq̄ bone honestatis longa
est simulatio. **B**

Homo qdam habuit duos fili
os. et pmo dixit. Fili vade
operari i vmeā meā. q respondit
patri. nolo. Tandē vero penitētia
duct⁹ iuit. Postea pāt iuit ad al
terū et dixit fili⁹. q respondit. eo
dñe. et tñ nō iuit. q ergo horū
querit dñs fecit vltatem pāt⁹.
Hespōdū ē p̄m⁹. Et xp̄c ex hoc
contra prīcipes sacerdotū dicit. q
publicam et meret̄es precedēt
eos i regno dei. venit enim iquit
iohānes i via iusticie et nō credi
distis ei. peccatoēs a mēt̄es cte
diderunt ei. **M**or. **I**ta ergo
saluator videtur exponē pabolaj
supra dictaj. videtur enim suppo

Nēce q paterfamilias est de⁹. q
duos filios habz i mundo. i. duo ge
neā sbdit⁹ pmos et sc̄dos sc̄z ec
clesiasticos et laycos. quos abos
ad laborandū et bene opandū i vi
nea sua. i. in ecclesia vel in anima
conuocat. et ad hoc vtrumq; sc̄z
maiis et min⁹ ordnat. pmo tam
sc̄i populo ecclesiastico ista preci
pit. sc̄do sc̄z seculari et layco iqui
ens sic. Ite i vmeā meā et
qd iustū fuerit dabo vob. Math.
vicesimo. Sed vere magna diffe
rentia est i istis. quia pmi dicūt
et non facūt. Sed i vero quādoq;
facūt et nō dicūt. Constat em̄ q
multi sūt ecclesiastici q promittūt
et dicūt se velle i vmeā dei labo
rare. et h̄e potissime i susceptiōe
ordins vel beneficij. vbi tam pub
lice q occulte se obligant ad labo
rem et ad bonorum operum exer
citium et culturam. Quia istis vi
detur dictum esse illud. i. Thimoz
n. Labora sicut bonus miles xp̄i a
tamē isti sunt qui omnino nichil
de promissis facūt. s qd deo vowe
rant pretermittunt. Math. xxm
Dicunt em̄ et nō facūt. Econtra at
alij sūt seculares. et alij magis le
ues. qui prima facie mādato dñi
contradicunt. et qñdo aliquo eis i
ungitur lingua et morib⁹ totuj
spernūt. Ite. n. A seculo cōfregi
sti iugū meuz. rupisti vīcula mea
et dixisti nō seruiam. Et tamen
isti ad correueri multa bona ope
ra faciunt. et contra illud quod
promiserant bonum agunt. qui
a sepe fit q seculares qui i se
culari conuersatione videntur dei
patiū mādata contēpne. facūt

plura bona q̄ illi q̄i ex p̄missio
ne tenentur facere magna. Ecce
hiastici enim habent verba non o
pera. et seculares habent opera n̄
verba. Et idcirco iſti et non pri
mi dicuntur facere diuina p̄cep
ta. cu; plus placeant domino bo
na opera quam promissa. Et ide
o bene dicitur istis q̄ peccatores a
m̄retices ipſos i regno dei pre
cedunt. quia seculares qui pecca
tores videntur eligentur. Iſti vero
qui iusti credidit fuerant respuen
tē. **M**ath. viii. Venient ab ori
ente et occidente et recumbent cu
abraham ysaac et iacob. filii autē
eicientur foras. Vel si vis allega
gene auter istud q̄ plus sunt attē
denda opera verba q̄ et cetera. **C**

Homo q̄oā erat p̄familias
qui plantauit vineam et se
pe circundedit eam. et fodit i ea
torcular. edificauit turrez et collo
cauit eam agricultoris. et p̄ḡre p̄f
tus est. Cum ergo adueniente tō
pore fructuum seruos suos misiss;
ad vineam. agricultore ipſos diuer
sis supplicij afficerunt. et cu; ite
rum misisset alios similiter perege
runt. Qui cum ultimo filium suū
mitteret dicens. forsitan verebi
tur filium meum. ipsum occide
et eum extra vineam proiecerūt
dientes. Hic est heres vnde oc
cidamus eum et erit nostra here
ditas. Iste ergo p̄familias fina
lit vineā suā alios agricultoris locauit
Vn dicit hic. Malos male p̄det. et
vineā suā locabit alios agricultoris. **I**

Mor. Istud exponunt docto
res allegorice dicentes. q̄ pater
familias deus a principio planta

uit quandam vineā scilicet syna
gogam. **P**sai. v. Vineam enim do
minus exercituum dominus israel
est. In ista emiſſa fudit torcular. s.
ciuitatem iherusalem. in qua bo
tais cipri fuit ap̄cessus. turrez sc̄z
templū. et sepe eis circumdedit
divine legis munitiones et am
bitum. **P**saie. v. Et sep̄iuit eam.
et lapides elegit ex illa. et plāta
uit vineam electam. et edificauit
turram in medio eius. et torcular
extuxit in ea. ipsamq; agricultoris
filii israel et iudeis locauit. q̄
abraham et moysi legē et cetero
mas ordinauit. et iudeos in iheru
salem et in terra promissionis col
locauit. Ab eis etiam profectus ē
quādo data lege suis arbitris ip
sos dereliquit. **L**uce. xix. Tradidit
seruis suis bona sua et p̄fctus
est statim. Sed isti agricultore a p̄i
cipio p̄fissimi. et rebellantes fuerūt.
quia seruos dei quos pro fructu
bonorum operum reportando mit
tebat ad vineā multipliciter offe
derunt. sicut patet. quia moysen
exacerbauerunt de regno dauid
expulecūt. **P**saiam serrā lignea se
cauerunt. **J**eremiam in egypto lapi
dauerunt. **E**zechielem in babilōne
exacerbauerunt. **A**mos nocte p
forauerūt. **M**ath. xxm. Ecce ego
mitto ad vos prophetas sapientes a
scrabas et cetera. Finalit ergo mi
sit filium suū ihesum cristū. quē
michilominus projectum extra vi
neam. et extra iherusalem occidit.
ipsumq; et fidem eius respuentes
hereditatem eius se habitatos p
patio crediderunt. inquit scilicet
fidem cristi ipso mortuo extingue

putauerunt. et sectam suā mēter
num duraturā. Et seipsoſ in ihe
rusalez mansuros arbitratī fuēt.
venite iniquū occidam⁹ eū a no
stra ent hereditas. et Johan. xi.
Ne forte veniant roman⁹ et tollat
noſtri locū et gentē. Expedit ut
moniat⁹ homo hic. Sed eorū opi
niō facta est irrita. quia eo q̄ he
reditatē dei. i. terram iuda se habi
tūtos crediderūt per crux morte⁹
potius perdi deūt eandem. Quia
sc̄ pater familiās deus istos iude
os perdidit. a eos p̄ romanos vē
dīdit et dispersit. Vineam suam
sc̄ ecclēsiā aut fidem alij agri
colis. i. gentilibus ad fidem conuer
sis trādidit. istosq̄ repudiauit a
m̄ infidelitate dimisit. Ideo bene
cōcluditur ibi. Auferetur a vobis
regnum dei et dabitur ḡtē facien
ti fructus eius. Vl dic
militor q̄ vīnea dñi est ecclēsiā i
qua deus a principio posuit torcu
lar. i. memoriam dominice passio
nis. turre⁹. i. altitudinē cōfēplati
onis. sepem. i. tuitionez pastoralē
protectionis. Jém. i. Ego autem
plantaui te vīneam meam electā
omne semen verum. Qui agricult
xp̄iamis et ecclēsiasticis ipsam co
lendam trādidit. et inde fructum
bonorū opū expectauit. p̄ quibz
habēdis seruos suos sc̄ scriptureā
legis. psalmistarū et xp̄letarū. Vl
timō vero filiū suū misit. i. doctri
nam filii sui euāgelicā. Isti em̄
sūt crux serui spūales q̄ ad vīne
az ecclēsiā mittūtur. vt p̄ eos fru
ctus bonorū operum reportentur.
Sed reuera isti agricultore iam oēs
istos expulerunt et occidēt. q̄a

ecclēsiastici legē xp̄icias et euā
gēlicam diuinā scientiā et gratiā
hōdie quasi p̄mitus deicerūt. No
stra iquāt erit hereditas. q̄i heret
itate ecclēsiē ac si esset suū xp̄ri
um pātēmonū sibi app̄tiant. et se
nō esse agricultores sed dominos pu
tant. Ezech. xxxvi. Hereditatez
meam de detunt sibi. et ideo p̄ cer
to sicut iā videamus dñs istos agri
colos. i. viros ecclēsiasticos diuersi
modo dispersit. a pp̄ter peccatū e
oru⁹ vīneam ecclēsiē alij aḡcolis
. i. secularibus tyramis diripiēdaz
trādit. Psa. v. Auferaz sepe eui⁹
a eut in viceptionē. E Vl dic
q̄ ista vīnea est anima cuius culto
res sunt sēfus et affect⁹. Vn quia
debitū suū nō faciūt nec fructum
bonorū opū deo reddūt. s̄ seruos
eius. i. lōs inspiratiōes strāgulat
et repellit. filiū eius. i. xp̄z et ei⁹
grāz iſeip̄is iſſicūt. ideo isti fina
liter p̄duntur. et vīnea. i. anima
ab alij agricultoris. i. vitis a demo
nib⁹ occupat. p̄s. Destruisti ma
teriā eius et vīdomat eā oēs pre
tergrediēt. et extimauit eam
ap de silua ac. De lapide rep̄ba
to vi de sup̄. m. Regū. vi. i fine.

Capitulū decimū octauū. Vl

Rex quīdam fecit nup
cias filio suo a misit ser
uos suos hora cene di
cerē inuicatis vt vē
cent. Quibus nolentibus misit a
lios seruos dicens. Ecce prādiu⁹
meū paraui. Tauri mēi et altīlia
C. i

mea occisa sunt. dominia parata sunt
venite ad nuptias. iuxta vero
noluerunt sed unusquisque in villâ
sua ad négociationem sua abiret.
quidam autem ex eis seruos suos
tenuerunt et affectos contumelias
occederunt. quod audiens rex mi-
lit exercitum suos et perdidit illos
et mittens seruos suos alios con-
uocat dicens. Nuptie parate sunt
sed qui iuxta erant non erant
digni. Ite ergo ad exitus viacum
quoscunq; iuxneritis iuvocate ad
nuptias. Serui ergo abeuntes co-
gregauerunt bonos et malos et
implete sunt nuptie discubentibus.
et vidit ibi hominem non in
dutu vesti nuptiali. et ait illi quo
modo hic intrasti non habens ve-
stem nuptiale. at ille obmutuit.
Tunc rex ministros vocauit. et e-
ius in tenebras exteriores ligatis
pedibus et manibus mitti iussit. i-
bi inquit erit fletus et stridor den-
tium. Multi enim vocati pauci re-
ro electi. ¶ **Mora** ¶ Ista ex-
ponuntur allegorice de gentilibus
et iudeis. constat enim quod rex deus
pater filio suo uxorem scilicet na-
turam humanam duxit. et ad hoc
nuptias et solemnitatem fidei è
stiane. et congregacionem ecclesiæ
catholice celebravit. Ad quod co-
uiuum primo iudeos vocauit. quod
scilicet huius fidei fieri participes
ipso pre alijs ordinavit. **Homa**
primo. **Iudeo** primo et greci.
Omnia parata sunt directum serui
. et predicatorum et apostoli. tauro et
et altilia sunt occisa. id est christus
et prophete et martyres pro fide sunt
mortui ac si diceret. Omnia fidei

festimonia et mysteria parata sunt
venire ad nuptias id est ad initia
nationis fidem. **Psalmus quinque-**
simo quinto. Omnes sitientes ve-
nire ad aquas. Sed reuera isti ad
nuptias venire noluerunt. sed po-
tius ad villam suam id est ad fina
gogani per incredulitatem abiecerunt
et multos de seruis cristi et predi-
catoribus occiderunt scilicet iacobum
stephanum et multos alios. Ideo rex noster deus pater missis
exercitibus scilicet romanorum illos per-
didit et destruxit. et eos indignos
nuptias. i. salute et fide christiana iu-
dicans. seruos suos predicatorum ad
alios conuocandos ad istas nuptias
. i. ad incarnationis fidem misit.
Actus xiii. Vobis oportebat pri-
mum loqui verbum domini. sed
quoniam repulisti illud et idig-
nos vos iudicasti eternae vite. ecce
conuertimur ad gentes. Isti ergo
predicatorum ad exitus viacum
. i. ad gentiles quod non erant in via fa-
luti sed in exitu mittuntur. qui
fide recipientes ad ecclesie nuptias in-
ducuntur. inter quos boni et ma-
li piter concluduntur. ita quod discen-
tibus tam bonis quam malis nuptie
iam implentur. **Job.** in. Parvus
et magnus ibi sunt. Sed reuera in
fine seculi rex iste deus ad seruos fi-
deles iudicandum. et ad discuben-
tes videndum et examinandum in-
trabit et illos quos non induitos
veste nuptiali. i. caritate et gratia in
uenient eternis viculis et tenebris
adempnabit dicens. Amice quo
modo hic intrasti non habens ve-
stem nuptiale id est quomodo in
in ecclesia venisti et fide christianam

fuscepisti. tamen ueste; nuptiale
i. gratiam & caritatem non acqui-
siuisti. sed poti⁹ peccatis et vitijs
sorduisti. At ille statim obmutu-
it. quia p̄chdolor peccator nullam
excusationē habebit. ymo sine re-
clamacione in tenebraas mitteſt a-
libet ubi erit fletus & stridor detinu-
lere ergo dicitur. Apo. xvi. Bea-
tus qui vigilat & custodit vestim⁹
tur. multi sunt vocati. Quia om̄is
generalitor ad fidem vocati sunt.
et tamen multi ppter defectū ves-
tis nuptialis ad infernum deſcen-
dunt. ppter qd consilium. Psa. lñ.
Conſurge conſurge induē fortitudi-
ne tua syō. induere vēstimentis glo-
rie tue iherusalē ciuitas sancta. //

Vul dic qd nuptie iste signat
statum ecclesiasticū. in quo tauri
et altaria. i. actui et contemplatiui
suis doctrinis et exemplis bona
antiquitus reſerterunt. qui in fide
xpi et in iſto coniuicio. i. in ecclesi-
e statu mortui sunt. ita qd in san-
guine suo et bona vita statum ec-
clesiasticum fundauerunt. Quidaz
autem sūt qd ad illud coniuicium ve-
re cēnuūt. ſicut nobiles et auari
qd magis negotia ſeculi et statum
ſeculare qd statu ecclesiasticu eligunt
et exequunt. Job. xxx. Eſe ſub ſe-
tibus delicias computabant. Alii ve-
ro ad istas nuptias. i. ecclie diuiti-
as ardenter venerunt. ita qd iaz
diſcubentibus. i. clericis religioſis
et ſacerdotibus plenie ſunt. in qbz
boni et mali ſine dubio ſimul vi-
uunt. Veruptamē quia null⁹ ad
illud coniuicium. i. ad ecclieſtatica offi-
cia v̄l beneficia venire ſeu intrate

de buerat mihi sanctus. ideo deus
rex noster in fine ſeculi illos qui
ſine ueste nuptiali. i. ſine gratia &
conuerſatione ſpirituali intrarunt
redarguet. et eos in tenebrae ex-
teriorēs. i. in iheruſalē recludent. di-
cens quomō huc intrasti idign⁹.
vbi nullus debet ingredi n̄ dign⁹.
Trend. pmo Videt gentes igreſ-
ſas ſanctuarū ſuū. de qbus pce-
perat ne in tracent ecclie tuam.
Et multi ſunt vocati pauci r̄c. qui
a multi intrant ecclie ſtatū.
pauci percipient padys fructu⁹.
ſed potius iheruſaleſ tenebrae &
luctum.

Iudei cum interrogarent a
cristo si licet censu dari cesa-
ri. fecit ſibi xpc affiri numisma
census. de quo cū ab eis poſtulas-
ſet cui⁹ ymago eſlet. et numisma
lis ſupscriptio. et ipſi dixiſſent qd
cesaris. xpc respōdit dices. Hed
dite ergo que ſūt cesaris cesari &
qd ſunt dei deo. ac ſi diceret qd illi
debet reddi numisma cuius yma-
go i eo ē impressa. // **O**or. // **D**ic qd
iſi duplex ymago poſſit imp̄m in
numismate anime huane. ſez yma-
go de i qd fit p grāz. & ymago cesa-
ri qd dicitur a redendo et iterpre-
ta i possidens principes et eſt figu-
ra dyaboli. qui malos principes
mundi poſſidet. et peccatorem ce-
dit et dampnat. que ymago in a-
nimā imprimitur pē peccatum.
Sic eſt ergo qd illud numismata. i.
aīma illa domino illi finaliter red-
etur cuius ymago & figura p mo-
rum conformatatem in ipſa inuei-
etur. Quia anima iusta que in ſe
ymagine dei repreſentat deo reddet.

C. n

animā vero peccātū cesari. i. dyabolō propter conformitatem similitudinis offecetur Apo. xix. Qui acceperunt caractētem bestie et adorauerunt ymaginem eius missi sunt in stagnū ignis ardētis. In xxii. ca. multa de ultima tubulatōne ponuntur sed vide infra. Lu. xvii. et. xxi. vbi ponam.

Capitulū dēamū nonū. // A

In. xxv. caplo ponitur parola de deē virgibz scz quinq prudētibus. et quinq fatuis. q spō so et sponse vementibus ad nuptias obuiaz exierunt. et omnes iste lampades tenuerunt in manibz. Ista tamen fuit differentia quia prudētes cū lāpadi bus oleuz habuerunt. fatue vero habuerunt lampades sed oleo caruerunt. Tandem ergo moram faciente sponso cuz omnes virgines dormissent. media nocte clamor efficitur. Ecce inquit sponsus venit. exite obuiaz illi. que cum surrexissent et suas lampades passet. fatue carētes oleo sapientibus dixerūt Date nob̄ de oleo vestro q lāpades nrē extinguuntur. qbus respōdentibz. ne forte nō sufficiat vob̄ et nob̄. ite ad vēdentes potius et emite vob̄. Dum at irēt emē venit spōsus. et que pate cānt cuz ipso ad nuptias intrauerunt. et clausa est ianua. Fatue aut̄ virgines nouissime vēmetes sibi aperti petierūt. dicētos Dñe domine api nob̄. sed eis dixit

dottiū. Amē dico vob̄ nescio vob̄ Cōcludit ergo dñs q̄ quilibet debet esse patus qua nescit quando vēmet sibi sponsus. **M**or. **D**ica scdm beatū augustinū. et scdm alios magis nouos. q̄ deē virgines signant vniuersitatē animarū fide liū q̄ p̄ eo deē dicuntur q̄ obseruantie dece mādatorū subiugantur. **I**ste tamen memoratur esse bone et male. prudētēs et fatue. q̄ a de fidelibus animabus constata liquas esse bonas et aliq̄s malas. que tamen omnes quinq et quinq dicuntur. quia omnes tā boni q̄ mali quinq sēnuū passionibz submittuntur. vel q̄ boni quiq̄ sensibus impatē. mali eis seruice noscuntur. **I**sti tamen inter se multū differunt. q̄ q̄uis omnes lāpades. et bona exempla et splēdorez aliq̄lem bonorum operum habeant. bone tamen anime oleum p̄e intentionis gratiae et devotionis cum lāpadi bus istis habent. Male vero licet exteriorem apparentiam. splēdentem quandoq̄ habeant. oleo tamen p̄e intentionis carent. acceptis lampadibus non sumptūt oleuz secum. sicut maxime faciūt hypocrite qui non curāt habere vēritatis interiorē mitorem dum tamen habeāt exteriōris apparetie splendorem. Contra quos tūlius ait. quid prodest fortis strenue agere et cetera. Omnes ergo virgines id est omnes anime christiane tam bone q̄ male sperant ad nuptias agni. id est ad coniūnum paradysi finaliter ingredi omnesq̄ expectant sponsuz. i. xp̄z in resurrectiōe ultima vētūz. et

nuptiarum introitum concessutū
Verūptamen q̄ nūc tardat necel-
se est q̄ iste iterū p mortem corpo-
rales dormiant. a q̄ tā boni q̄ ma-
li debitū mortis soluant. Math.
xxvi. Dormite iaz et requiescite.
Finaliter tamen media nocte. si-
bito ex sperato clamor tube ageli-
ce fiet. qui omnes dormientes et
mortuos per resurrectionē aduo-
cabit. a ipsis adūtū iudicis pate-
facit dices. ecce sponsus venit.
exite de sepulchris obuiā ei. Jero-
Semper sonat iquit vox illa terri-
bilis in auribz meis. surgite mor-
tui et vēte ad iudicū dñi. Tūc o-
nes tam lōi q̄ mali surgēt et lam-
pades suas id est bona sua operā p-
varabunt et numerabūt et dicēt
domine domine apī nob̄. Et dñe
nōne i nomine tuo pphetauit̄.
retūptamē q̄ mali et pcorute ole-
um recte intētōnis nō habuerūt
ideo lampades suarū opmōnū ex-
tinguētur inq̄tū fructu et utilita-
te omnimodo p̄uabūt̄. puerō
xxxii. Luēna ipiorū extinguetur
Istis ergo non p̄ficiet si iustis et
sapientibz dicant. Date nob̄ de o-
leo vestro ac. i. iuētis nos virtu-
te meatorū vestrorū. q̄ tūc lōi po-
terunt respōdere. ne forte n̄ suffi-
ciat nob̄ et wōb̄ ite potius ad ven-
dentes. ac si dicerent oleū merito-
rū nostrorū non est tātum q̄ ad
saluādū nōs et vos possit suffic̄.
sed ite potius ad vendētes et vide-
te q̄d wōb̄ p̄ficiēt illi p quōd cap-
tādo fauēt lampades et nō oleū. i.
dpa. vana sine conscientia bona dūz
vixistis in seculo habuistis. Ac si
diceret videte quid nūc proficit

vobis vana gloria. vana laus et
commendatio mundanorū. Deu-
tricesimo secundo. Et dicent vbi
sunt dn̄ eorum in quibus habebāt
fiduciam. surgant et opitulentur
vobis Sed p certo dū iste volūt. o-
leum bone conscientie sibi emere
. dum incipiunt tarde bonam cō-
scientiam querere. a de vanitate
opū pente. sapientes et bone q̄
habebāt oleū euz lāpadibz cū spō
so c̄sto nuptias intrabūt pādyſi.
Et clausa ianua pādyſi. i. excluso
tempore merēd i iste p̄poctē et fatu-
e perpetuū foris stabunt. et i ifer-
no nūq̄ aptiōnē venēt seu celi ia-
nue de cetero impetrabunt. Ma-
septimo. Nō omnis q̄ dicit michi
domine domine intrabit regnum
celorum. Ergo oleo bone consciē-
tie muniamur. et semper pati et i
bono vigiles iueiamur. vt q̄uicq̄
hora spōfus xp̄c veneat euz ipso
ad nuptias inducamur. Eccle. ix.
Omni tempore sint vestimenta tua
candida. et oleum de capite tuo
nō deficiat ac. et Marc. xiii. Om-
ibus dico vigilate **T C**
Vel dicit si v̄is illud q̄d hic p̄tūr-
sc̄ q̄ fatue virgines pro eo q̄ ole-
um non habebant lampades suas
extinguī dicebant. potest contra
p̄poctas allegari qu oculū lāpa-
des. i. quoz conuersatiōis splēdor
non potest diu durare. ymmo cū
oleum bone conscientie intentiōis et
diuīme gracie interioris istis defi-
ciat. necesse habet cito extinguī et
deficiere. Seneca nichil q̄d simula-
tum et fictum est potest esse diu-
turnum. vnde Job. Somē lux in
p̄ extinguetur **T C**

C 13

Vel dic q̄ quilibet pl⁹ debet se diligere q̄ alios. quia caritas icipit a se ipsa. unde vbi homo non potest sine fui p̄cūdicio alteri subuenire. debet illū dūmittere et de sua solūmodo salute tractare. exēplo prudētum virginum q̄ dixerat ne forte n̄ sufficiat nob̄ et vob̄ n̄c̄.

Vel ista allega q̄ semp̄ quilibz debet esse patuſ. p eo q̄ xp̄i aduētuſ est incognitus et incertus. vt quacūq̄ hora clamor diuīne vocatiois īsonuerit et ip̄e xp̄c p̄ mortem deceuerat nos vocare patos nos īueniat vt cum eo possimus ad celi nuptias ītroīte. **M**ath. xxiii. **E**stote pati q̄ nescitis **¶**

Homo quidā p̄ge p̄fiscēs vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. et vñ quidem dedit quinq̄ talēta. alij vero vñ alij vero duo. vñtūiq̄ sc̄m p̄p̄ia virtutem et profectus est statim. Et jō qui quinq̄ talenta accepit lucrat̄ est alia quinq̄. et q̄ duo accepit alia duo. qui autem vñ abiens fodit ī terram et abscondit pecuniam domini sui. Cum ergo lapsō tempore redidet domin⁹ et ponēt rationem cuž seruis suis. audito q̄ vñus quinq̄. et alij duo talenta lucrat̄ fuerant. et q̄ pecuniam suam multiplicauerant ipsos supra maiora constituit dicens cuilibet. Euge serue bone a fidelis ītra ī gaudium domini tui. Accessit autem q̄ vñum talentuſ accepit dicens ei. Domine scio q̄ homo durus es metens vbi nō se minasti. et congregas vbi non sp̄isti. et timens abn̄ et abscondi talentum tuum ī terra. Ecce habes

qđ tuum est. Dñs vero serui negli gentiā arguens ipsum ex verb⁹ p̄p̄is condempnauit dicens **S**ic quā homo durus sum. et meto vbi non semino. oportebat te ēgo pecuniam dare nummulari⁹ ut sic ego veniens tēcepisse qđ meum est cū vñura **I**stū ergo fecit talento commissio priuari. et illi qui quinq̄ lucrat̄ fuerat data. seruū vero illum tanq̄ inutilem fecit ī extēriores tenebras alligāti dices habent̄ dabunt̄ et habundabit. illi autem qui non habet etiā qđ videt̄ habere auferet̄ ab eo **¶** **M**or **I**sta exponūtur p. Grego. iōme lia. q̄ ille hō q̄ p̄ge p̄fiscitur ē saluator noster. q̄ ī ea carne quā assūniperat abn̄ ī celuz. carnis enim locus p̄p̄ie terra est. q̄ qua si ad p̄grinādum ducitur. duz p̄ redēptōrem nostrum ī celo collocat̄. **V**nde. Lu. xix. Homo qđā abn̄ ī regionē lōgiqaz accipet sibi regnū. Iste ergo seruis suis. fidelibus crastianis tradidit bona sua. gratias gratis dataſ. et vñ dat quiq̄ talenta. alij duo. alij vnum. hoc est q̄ vñtūiq̄ dat et dispensat gratias suas sc̄d; magis et minus et diuersis diuersimode prebet eas. quia sicut dicit̄. **C**oꝝ duodecimo. Diuisiones gratiarū sunt. idem autem spiritus dicens singulis p̄t vult. vult autem q̄ de talentis suis cuilibet negotiet̄. et q̄ cui libet gratias istis sic vta tur q̄ lucrum et fructus virtutū et meritorum multiplex reportet **L**uce decimo nono. Negotiām ī usq̄ dum vñmo. Et ideo qđam sūt q̄ pecunia sibi commissa; id est

gratias sibi concessas multiplicat. et alij quicqz talenta alij duo lucrat. in qz tū scdm magis et minus in bonis operibus se exercet. Et scdm qz plures gratias naturales accepunt. de lucro meritorum plz reportat. **Luce. xii.** Cui mltū datum est multum queretur ab eo. Ideo in die iudicij vel in morte quando deus q ab ipsis perfectus fuerat. i. qui quilibz eorum in manu suis liberis arbitrii dimiserat istos servos ad rationem vocabit. tunc tales bene operantes supra multa constitueret. et in gaudium domini suis scz padysso multipliciter premiabit. Verumtamen quia aliqui sunt pigri servi qui pecuniam sibi commissam. i. scientiam gratiam vñ in industria sibi a deo concessam in bono non multiplicant. ymmo in etraz ipsam fodunt. et ad terrena lucra et negotia applicant. ibiqz totum sensum suum cumulant atqz perant. ideo tales finaliter condempnantur. et in exterores tenebras alligantur. **Math. xii.** Ligatis manibus et pedibus mitite euz in tenebras exterores. Et dicit dominus. Sciebas quia homo durus sum iustus rigidus et severus qui volo colligere ubi non seminavi. hoc est volo qz quilibet viri virtutes et merita reportet ultra gratiam quam sibi p semine de di. et qz ipse augeat et multiplicet gratiam et scientiam quam sibi commisi. Quare ergo illa in terrā fodisti. i. quac eā in terris negotiis posuisti. et nō potius tradidisti nūmularijs. i. paupibz si fuerit pecunia spūalis. vel auditoibus si fuerit pecunia spūal et

sciētia. ut scz lucru debitus reportarem. ac si diceret **Juste in tenebras exterores eici meruisti. qui magis terrena qz spūalia dilexisti** // **E F** Ista potissime allegatur. p. gregor. de predicatoribus. quia scdm qz hō ipse habet plura talenta. i. scdm qz plures gratias et scientias a deo recipit. scd; hoc predicando et docendo magis debet perficere. ut lucru cuius usura de amabus cotueris possit domino reportare. **Luce. xii.** Cui commenda uerū multiz plus petent ab eo. ita qz de labore et pdicādo scdm magis et minus nullus se valeat excusare. vñ scdm ipsū illi qui dicunt domino. scio quia homo durus es. i. scio qz predicationis et religionis status difficilis est et durus. ideo nolo traditum michi talentum. i. scientiam michi traditā in tali negotio exponere. nolo taz ardua querere. sufficit michi i tenorū scientia et administratiōe vivere. et talentū michi traditū in terra. i. in tēremis occupationibus sepelire. nolo salutem multorum querere. sufficit michi per temporalia iuste vivere. et de utilitate propria non de aliena curare **Isti a domino sicut servi inutiles rediguntur. et eternis tenebris clauduntur** // **F** Vel si vis illud qz hic dicitur scz. Dabēti dabit et habudabit. ei autem qui non habet etiam qz habere videtur auferetur ab eo. qz etiam iste p familias exemplum ostendavit qz vnu talentū ab illo abstulit et ipz alteri qz plz habudauit dari mādauit. allega de mudi fortuna. etiam de mudi principibz

C nn

et tyranis. cū isti habeāt m̄tos
seuos et subditos. quoꝝ quidaꝝ
habūdant. alii indigent. quidaꝝ
funt diuites alii pauperes. quidaꝝ
magna luera facūt sicut ad litte-
ram funt eōrum officiales. quidaꝝ
qui solum vnuꝝ talentum habent
modicam habent substantiam &
hoc in terra absconditam. i. in terre-
nis agriculturis et latoribus acq-
sitaꝝ fūt īferiores subditā
agricole et similes. Illud est ve-
num q̄ illi dominī et tyranī ab il-
lis qui pacem aut nichil habent. i.
ab agricultis et fossoribus continu-
e capiunt. & illud modicum quod
habent ab eis auferunt et tollunt
quod alii diuitibus scilicet suis
causidicis et officialibus diuidūt
Constat em̄ q̄ īferiores spoliant
et de spoliis suis diutes officia-
les suos munificant. etenim sua c-
tinue a pauperibus auferuntur.
diuitibus vero aliena continue cu-
mulant. Psalme tertio. Hapīa pau-
peris in domo vestrā. // G. ¶
Vel dic q̄ hic dicitur. sc̄ q̄ ille q̄
talentum suū non multiplicauit
sunt priuat⁹ et cēsus ille altera da-
tus et ipse in teneb⁹ ligatus. ille
vero qui lucrum domino apporta-
uerat fuit magnificatus. et ī gau-
dium dominī receptus et muneri-
bus amplificatus. potest applicari
contra modernos dominos qui re-
uera nullum seruum aut familia-
rem diligunt nisi lucrum apportet
et nisi utilitatem illorum faciat a
pecunias multiplicet et augmetet
Tales em̄ solent magnificari dois
et beneficis ampliari. Euge iūt
serue bone ac. Genesis. xxv. Psal-

ae amabat esau eo q̄ de venatio-
bus pasceretur. Illos vero qui lu-
ctum non pavant solent reicere
et vilipendere et talentum eo cuꝝ
vel officium l̄beneficium ab ipsis
quandoq̄ tollere. et ipsos repellere
et fugare dicentes. seruū mutilez
reicite. Quia quicq; munera et
luera non procurat diuitibus ei-
cūt. & aliis officio illius subrogare
¶ Os potissime videtur de officiali-
bus dominorum. quia nisi per rapi-
nas et exactiones luercum acqui-
rant a dominis suis continue sub-
mouentur. et ipsorum talentum
i. officium statim alteri dat. Mat-
xi. Auferetur a vob̄ regnum dei
et dabitur genti faceti fructum
eius. ¶ ¶ Vl̄ dic q̄ habēti gla-
tiam dabitur gloria et abunda-
bit. ei autem qui non habet grati-
am. et qd̄ habet sc̄ fama auferet
ab eo sicut ad litteram contingit
in propositis. ¶ Vel dic q̄ qui nō fu-
it usus talento sibi commisso illud
perdidit. q̄ qn̄ homo non exera-
tāt ingenium suum in illo qd̄ scit
utile et bonum. l̄ quando ipsum ī
terra abscondit. l̄ quando ipsum ī
rūdibus et terrestribus ponit. ip-
sum certo pdit. iqtū rūdis & ebies
efficiat et ad ignoratiā se deflectit.
q̄ sc̄ vegetū. Sine exercitio et
ingēnia ī artib⁹ et brachia ī corpo-
ribus irragescit. ¶ ¶ Vl̄ dic q̄
per talentū intelligit sēsus quez hō
dū viuit ad volūtate domini deb̄
expendere. vt ex eo lucrum vntū
exquirē possit. qd̄ mundi sapienti-
es non faciunt. ymo illis ī tēris
negotia sepeliūt ī cautele et ī mali-
tia sēsuū suū oīra dei volūtatem

expendunt quia sicut dicitur. **I**c
nn. Sapientes sunt ut faciant ma
la bene autem facere nescierunt.
Ieo in fine vite quando pater
familias deus vult cum eis ponere
rationem scz in morte. illud talē
tuz scz sensus et ratio ab ipsis au
feretur. inquit de his que ad sa
lutem pertinet obliuisci nostūtur
Quapropter in extreüs tenebras
petuo reponunt. Quia teste Gre
go. **V**ac autem animaduertio punit
peccator ut moriens obliuiscia
tur sui. qui dum vivet oblitus est de
i. vi. i. ad. Coz. i. Perdā sapientiā
sapientum.

Isc fit metio quo in die iudi
cij boni a malis separabūtur.
et illi ad dexterā. isti ad sinistraz
ponentur. fit etiaz metio quo de
operib⁹ pietatis dñs disceptabit
et quo illos qui pietatis execue
runt opera ad padysum vocabit.
illos qui contra iuz fecerunt. etiaz
qui erga ebullatos a pauperes sub
erudeles in ignem patum dyabo
lo cōdempnabit. fit etiam menti
o quo pietatis opera pauperibus
impensa xp̄e in extremo iudicio si
bi facta fuisse reputabit. et quo in
persona pauperuz semetip⁹ deho
noratum clamabit.

Mora. **I**sta omnia allega q̄ boni et malū
q̄ nunc possunt vix distingui in mu
ndo. in iudicio optime distinguēnt
Quia tunc in presentia omnium
boni a dexteris. i. in eterna p̄spe
ritate ponentur. sicut dicit. p̄ib⁹
quarto Vias que a dexteris sunt
nouit dominus. peruersæ vero sunt
que sunt a sinistris. Item ista pos
sunt allegari quo opera pietatis in

cetera bona videantur deo placere
de quibus solū legitur in iudicio
metionē facere sicut satis dicit a
postolus. pietas ad omnia valet
Ite; ista possunt allegari quomodo
deus lō vel mala facta paupib⁹
sua reputat. a quo in persona pau
perum personā dominū representat
vñ. **M**ath. x. Qui recipit vos me
recipit. et. **M**ath. xvi. Qui sus
cepit vñ pūlū talē in nomine
meo me suscipit

¶ Capitulū vīcesimū.

¶ A

Onſilium capiendi cri
stum fuit suptum in a
trio principis sacerdo
tū q̄ dicitur capphas.
vñ hic dicitur q̄ congregati sunt
principes sacerdotū et seniores po
puli in atrium principis sacerdotū
qui dicebatur capphas. ut ihesu
dolo tenerent et occiderent. dice
bāt em. nō in die festo. ne forte tu
multus fieret in populo. **M**atth.
xxvi. **M**ora. **I**sta possunt
allegari contra mala que sunt in cu
rīs dominorum. q̄ hodie in atrio
principis summi sacerdotis. hoc ē
mundanorū congregantur sacer
dotes et seniores id est malū consili
ari tam layci q̄ clerci. taz regu
lares q̄ seculares. et hoc non ut
ihesu id est iustitia defendatur.
sed potius ut dolo fraude et iusti
cia producuntur. **Q**uia omnia collo
qua et consilia q̄ sunt hodie in principū
plam̄tis ad hoc solū sunt ut detur
locus fraudibus et figmētis et ut

C v

crastum. i. pauperes et innocētes
qui eristi personam in hoc mundo
representant per dolos et fraudu-
lentas machinationes suis exac-
tioribus subiciāt et tormentis. **ps**
Congregati sūt et cōuenēt ī vñū
Veruptamē tales mali consili a rñ
multum bene cauent ne talia fāt
in die festo. i. in loco publico et ap-
to. et hoc ne tumultus fieret ī po-
pulo. **Q**uia tales mala et fraudu-
lenta sua cōsilia q̄ machmantur
tra xp̄m. i. contra ecclias et pau-
peres non solent publice facere s̄
p̄uate. a non notorie sed occulte
Sciant enim q̄ tumultus ī popu-
lo fieret. et si populus suas vide-
ret malitias ip̄os forsanam cu; de-
tibus lamaret. Querunt ergo isti
sua secreta consilia facere. et noti-
cias hominum declinare. quia io-
ham̄s t̄cio. **O**mnis qui male agit
odit lucem.

QVm eēt ih̄s ī betania ī do-
mo simonis leprosi. accessit
ad eum mulier habens alabastrū
vnguenti nardipistici preciosi et
effudit super caput ipsi⁹ recubē-
tis. et sicut dicitur. **Io. xi.** super
pedes quos capillis suis tergit. et
impleta est dom⁹ ex odore vngue-
ti. **Q**uidam ergo discipulorum
hoc indigne ferebant dicentes. vt
quid p̄ditio hec. poterat enim ve-
nundari multo ac dāri pauperib⁹.
Ihsus autem ipsam excusauit et
deuotionem ipsius approbauit. a
curam eius erga se magis q̄ erga
pauperes cōmendauit dices. **P**au-
peres em̄ s̄per habebitis vobiscū
et cum volueritis potestis eis bene
facē. me autem non semper habe-

bitis. **M**ittens autem hoc vngue-
tum ī corp̄us meū ad sepeliēdūz
me fecit. **¶ M**or. **T**ūc xp̄c ī do-
mo simonis q̄ interpretatur obe-
dientia. et ī bethania qd̄ interp̄
tatur domus obediētē vel domus
afflictiois sp̄ualiter discubit. qñ
in bonī obediētē sciētia conq̄escit.
Talis em̄ dom⁹. i. talis sciētia hos
pitari bñ xp̄; dicit. q̄ reueā nūq̄
req̄escit ḡt̄ dñs. q̄ vbi obedien-
tia humilitas et afflictio penitētē
et penalitatis cōseruant. **I**n ista do-
mo mulier. i. bona voluntas ip̄i⁹
vnguento īungit. et vas alabas-
trū. i. cor firmum et solidum per de-
uotionem appetit et caput eius. i.
diuinitatem. a pedes. i. eius hūa-
nitatem deuotionis vnguento re-
creat et īnūgit. ita q̄ tota dom⁹
conscientie odore sp̄ualis suauita-
tis impletur. et opus illud elemo-
finis pauperum antefertur. **M**ai⁹
enim bonum est deuocō erga deūz
q̄ op̄assio erga proximum. a pl̄y
deo obediētia q̄ elemosina v̄l sa-
crificiū placet. **I**magū. xvi. **N**ūqd̄
vult domin⁹ holocausta. et n̄ pot̄
us vt obediatur volutati ei⁹. **M**e-
lior em̄ est obediētia q̄ victima
¶ C **A**llega. illud contra
infamiaz que de leui non tollitur
Nam simon iste homo leprosus fu-
erat sed modo non erat. quia iaz
ipsum diu ante dominus sanau-
erat. tamē adhuc vocabatur lepro-
sus dato q̄ esset sanus realiter.
In quo notatur q̄ quando quis
quandoq̄ lepram alicuius cūni-
mis vel defectus īcurrat vix po-
test aplius tle nomē. i. fama rece-
dere. quinymq̄ dato q̄ sanetur a

emendetur de crumine in tantum
q̄ dignus possit dici dñm spūali
ter hospitari. solet tamen nōmē
illud. i. nōmē infamie quod īcū
rit apud eum perpetuo remanere
Eze. vīcesimo tercio. Multo labōe
fidatum est et non exiut de ea nō
mia rubigo eius. **¶ D** **¶** Vel
allega q̄ nunq̄ alijs opus ita pi
um v̄l mēritorum facere potest
quā statim īmuemat qui opus il
lud dele et etur mordere. sicut hic
in ista apparuit que dominū vngē
do opus factissimum faciebat. et
tamen non carēbat detractorib⁹
dīcentibus ut quid perditio hec **¶**
Vel allega hoc q̄ detractor non p
at domino vel amico. sicut patet
hic de istis. q̄ detractor sub speci
e boni et colore virtutis semper mi
titur aliorum bonis derogare. Si
tut patet hic vbi isti sub specie e
leemosine faciēde deuotiom̄ alte
rius detrahebant. **¶ E** **¶** Vel
allega ista q̄ semper est ad reū mag
is necessariam primo et princi
paliter recurrentum. et negotiū mag
is cogens faciendum. Sicut
hic dicitur q̄ pauperes se p̄er erāt
cum discipulis remansuri. c̄stus
autem cito ab eis recessus. Ideo
concludebat sibi primo obsequiū
vñctiōnis preberi debere. cum ele
mosine pauperum possent alias fi
ueret sine periculo differri. **¶ F**
Hec habemus q̄ cum crastus
discipulos fugituros et eūz
dimissuros prediceret. petrus au
da⁹ p̄r ceteris se iactauit. secū
in mortem et in carcērem iturum
et nunq̄ se negatūrum promisit.
et tamen ipse prius dominum n̄

gauit et turpius ceteris dereliqt
¶ Morabit **¶** Allega ad hoc
q̄ vt communiter illi q̄ magis se
iactant minus redunt. et illi qui
fortiores et constātores amicos te
pore pacis se esse assertunt. tandem
quando v̄nit temptatio et ēbula
tio p̄mi recedunt. **S**eneca. Infr
mior camis magis indulget latra
tibus. **¶ G** **¶** Vel dic q̄ petrus q̄
erat futurus ecclēsie pater et qui
fortior credebat ec̄ alijs prout ex
verbis eius apparet pmissus est
a domino cadere. ad ostendenduz
q̄ nullus debet de virib⁹ suis p̄su
mē et ad ostēdē dū q̄ platus debet
cadētib⁹ et deliquentib⁹ cōpati. et
ex aptia fragilitate aliorū fragili
tate cognoscē. et sic n̄ nimis aspe
te corrigē sed potius cōdolē. **Eccī.**
xxxi. Intellige q̄ fūt p̄ximi tui ex
te ipso. **¶ H**

Dicitus in atrio principis sac
dotū posit⁹. ad ignē se calefa
ciens cum ministris. ibidē ad vōce
ācille xp̄z negauit. Audito tamē
gallo petrus respect⁹ a xp̄o. pec
catū suū recordat⁹ ē et sic egress⁹
atriū amāc flēdo peituit. Illis al
lega quo isti q̄ fūt in curia dñocū
et q̄ cū ministris et officialib⁹ eorū
de sedēt ad ignē avaritie in aliqb⁹
officis cōstituti facilē mēdacia et
piuria solēt īcurrē. et ibi plusq̄
alibi ad vōcē ācille. i. ad caēmis fug
gestionez vel ad pecunie dīlectio
nez solēt grauiōā cīmina pp̄petraē
¶ I **¶** Vl̄ dic q̄ dato q̄ hō ḡuissime
delinqueret. fit tñ quādoq̄ q̄ ip̄z
dominus oculo misericordie respī
cat. et q̄ pccōr gallum cātātez. i. ali
quē predicanē audit. et sic duct⁹

penitentia fortis. i. extra statum peccati exit. et amare plorans coquitur atque gemit. et sic veniam optinet et acquirit. **V**el dic quod nullus est ita petrus. i. fortis quem ad vocem ancille. i. carnis suggestio debet formidare. et quoniam per ipsam possit a statu salutis cadere et consentiendo peccato dominum negare. **D**
Iudas osculatus est ihesum. et tamen ipse est qui tradidit ipsum ad mortem et tormentum.

Mora. Sic vere hodie mali sacerdotes. quod dominum in sacramento cotidie osculantur sunt illi qui sibi amplius iniuriantur. Et quod ipsi osculando. i. inde recipiendo in manib[us] mimico[rum] suorum. i. vitiorum que h[ab]ent in corde tradere dimoscuntur. **M**ar. xiii. Iuda osculo fili[us] hominis tradidit.

Capitulum vicesimum pmū. **A**

O Erecio sanguinis eius venditi sacerdotibus restituto fuit emptus ager figuli i sepulturae pugnorum qui a heldemachis vobat. i. ager sagumis. **M**ath. xxvii. **M**ora. Sic vero precio mortis crux fuit emptus et acquisitus ager opulentissimus padys. in quo scilicet pugni. i. vita iusti qui se reputat pugnans et aduenas super terram in morte quietum ad animam sepeliuntur et in hunc feliciter reponuntur. Qui etiam locus ager sanguinis proprie dicitur per eo quod sanguis Christi precio comparatus ager etiam dicitur figuli. propter quod ipsi

dedit et vendidit factorem mundi. **G**e. xxvii. Odo agri pleni cui benedixit dominus. **B**

Iudas penitentia ductus pecunia de Christo iuste redito acquisitam legit restituisse. et de emine suo displicentia habuisse. Quod est contra obstinatos usurarios. quoniam sine displicentia et peccatoria de mundo recessunt. et nichil de alieno omnino restituere volunt. **C**

Barrabas nocens in curia pri lati fuit liberatus. Christus vero innocens crucifixus. Quod quod pylatus ad vocem populi fecit. ideo exculpabile se esse credidit. i cuius signum manus suas lauit dicens. innocens ego sum a sanguine iusti huius. **M**ora. Illis allega generaliter quod in curiis malorum iudicium boni et in nocentes maxime quoniam sunt egredi et paupres condemnantur. mali autem et nocentes dum tamē dicatur barabas quod interpretatur filius magistri. id est alicuius viri nobilis et insignis. hoc est dictu dum tamē sunt homines nobiles et divites. et qui magistris habebant dominos vel parentes contra iusticiam absoluuntur. quia isti sunt de quibus dicitur. **P**sa. v. Ve qui iustificatis impium per munera et iusticiam iusti auferitis ab eo. **V**el illud dic contra multos fatuos qui quando faciunt aliquod in malum ad clamorem aliorum reputant se immunes dicentes. **I**nnocens ego sum vos videritis. et tamē isti deberent aduertere illud. **E**xo. xxii. Non sequeris turbam ad faciem malum. nec in iudicio acquisies plurimorum sententie ut a vero deuies. **D**icitur domino veluti templi est in duas

ptes scissuz. terra mota est. petre
scisse sunt. sol obscuratus est. et
tenebre per vniuersam terram fa-
cte sunt. monumenta plurima
aperta sunt. et sanctorū corpora sur-
rexit. et i seaz ciuitatez ihesu
salem intrauerunt et mltis apparu-
erunt. **M**or. **S**ic vere i tempore
mortis passionis cristi potissime i
septimana sancta. terra. i. pecca-
tor terrenus debet per timorez mo-
ueri. ps. **H**espicter terram et facit
eam tremere. petre. i. corda quantū
cunq dura debent dolore scindi.
Jobel. in. **S**andite corda vestra et
non vestimenta. **S**ol. i. splendor et
leticia cordis debet per passionem
obscurari. **J**obel. in. **S**ol conuer-
tetur i tenebras. **M**onumenta. i.
corda immunda et cadaueribz vitia
or plena p confessionē debent api-
ri. et sic tandem corpora scōz. i. ipsi pe-
nitentes sancti spūaliter resurget
ita q sanctam ciuitatem padysi po-
terunt ingredi et ibi i illā requie i
trudi. **H**ebrē. nn. **F**estmemus
igredi i illā reqem. **E**

Homo quidā diues ab arama
thia noīe ioseph. q discipu-
lus eāt ihesu a pylato petit corp⁹
eius. qd captum i sindoe muda i
uoluīt et i nouo monumēto i quo
nondum quisq positus fueāt sepe
liuit a grade saxū ad ostiū monu-
menti aduoluīt. **M**or. **I**ste hō
signat viū iustuz. qui dicitur hō
per rationē et discretionē. diues
per virtutū et meritorū possessioez
discipulus ihesu per obediētiaz et
imitationē. ab aramatia q inter-
pretatur vigilia p diligētia et di-
scussionē. nobilis p genetofa am-

mi cōditionē. decurio per decalogi
adipletionē. dictus ioseph. i. aug
mētu p cōtinētiā et virtutū cu-
mulacōem. **G**enesis. **F**ilius acce-
scens ioseph. **Q**uia reuera talis
corpus xp̄i i sacramento altaris
digne recipit. et eū i sindoe mun-
da. i. in puritate conscientie ponit
et i monumēto. i. in corde humlī
et deuoto ipsh sepe lit et recondit
grandēqz lapide. i. pond⁹ diuini
motis adhibet virtute cui⁹ ipsum
defendit meli⁹ et custodit. **C**ilibz
em illō corp⁹ recipiēti dicēt. in. **H**e
xx. **C**ustodi viū istū qm si lapl⁹
fuerit erat aia tua p aia ei⁹. **F**

Vel dic q in hoc q ioseph q eāt ui-
st⁹ rēcepit a pylato q eāt iude x pē-
sim⁹ pē dīa. q dato q sacerdos sit
pess⁹ crucifigatq dñz i seipso p
vitia sicut fecit pylat⁹. nichilomi-
nis ipse potest ioseph q eāt iust⁹
i. cilibet bono xp̄iao verū corp⁹
xp̄i tradē. sacramēta ecclesiastica
ministrare. ipse ioseph. i. xp̄ianus
līcete potest ab ipso rēcipere. **Q**uia
virtus sacramentorum non est a
ministro sed a deo. a ideo ministri
mali non possunt sacramēti effica-
ciā i illo qui digne rēcepit viciae
Mat. v. **V**os atē cum sitis mali
scitis bona data daē filiis vīzis. **G**

Qusto de quibus fuerat com-
missum custodire corpus do-
mini i sepulchro. a facie angeli
descendentis de celo cuius aspect⁹
erat sicut fulgur. et a facie tre mo-
tus q tunc factus est. ita sunt tes-
tati q quasi mortui corueāt. **Q**ua
xpter dñm perdidērunt. qz iphis
sic prostratis xp̄e sepulch⁹ exiuit
et i pīs ignoratibz abnt et exiui-

Vnde ipsi testificati sunt quod ipsis dormientibus Christus erat eis subiectus et de eorum custo dia ablatus.

Mora ¶ Illud potest expōti quod illi qui in pasca corpus domini in corde sine sepulchro custodiēdū recipiunt quādōq; ipsum valde male custodiunt. quīymo ip̄z per vitia sepe perdunt. Angelus enim qui descendit de celo. dicitur. dyabolus cuius asperitus per violētiam temptationis ardet et penetrat sicut fulgur. Iuxta illas. Lu. xxii. Videbā sat hānā tanq; fulgur de celo cadentē. una cū terremotū temptationis ipos per peccatum p̄stermit. ita quod in ictus statim dormiunt atq; cadūt. a sic thezauro quē custodiē debuerāt spoliantur et in sepulchro sive conscritie a christo quē receperant euacuantur. Mar. ultimum. Surrexit et non ē hic. ecco locus ubi posuerunt eum. Et si vis dilata viam tuam. quō multa genera vitorū diuersorū videbitur circa sepulchrum dormire et male dominū custodire. Negū. xxvi.

Viuit dominus quod filii mortis estis qui non custoditis christum dominum. ¶ **I**ec dicitur quod cū custodes christi resurrexisse et angelū de celo descendisse testificaretur principes sacerdotū ipos pecunia corrūpūt. et quod ipsi a discipulis suis furatū dum dormiebant dicere tē pacta pecunia induxerūt. Qui accepta pecunia sicut fuerāt edocti fecerunt et resurrexisse dominū negauerūt. ¶ **M**ora ¶ Illud si vis allega exemplariter quō pecunia et auaritia facit veritatē dimittere. mēdaciū dicere. et articulos fidei aliquotis ens negare & ab illis que quādōq;

testificatus sive aeternū deuiare. benē ergo dicit. Ecclesiastes. x. Pecunie obediunt omnia.

¶ Explicūt Moralisationes super mattheū. Sequentur Moralisationes super marcum.

¶ Capitulū primū.

¶ A

Via quid est in marco totius ut communē predicationē i mattheo ideo pauca quae remanent superad daz. In in capitulo dicitur quod cū ihū quadā die seruētissime p̄dicaret. vñhū est discipulis suis quod humanā discretionē excederet. et ideo accesserūt ut eum tenetent. dicebat em̄ quod in furore verbis eāt. Scribe etiā dicebat quod belzebub habebat. et quia in principe demoniorum demōes expellebat. ¶ **M**oraliter. ¶ Illud allega quod viri iusti qui fuerūt pre dicāt. a opera virtuosa p̄ceteris agunt. intantum quod de monia. & vītia et demonum potentiam de obsessis peccatoribus suis doctrinis expellunt. ista hodie fūtū et sine fēsi a vīris carnalib⁹ eredūtūr. nichilq; profūs valē a mundanis hymmbus reputantur. Quia quēcūq; hodie misera cōtempnit. et de salute sua et aliorū mediata. fatū & lunaticū extimat. sic de propheta quod veitad. mungendum